

II

(Acte adoptate în temeiul Tratatelor CE/Euratom a căror publicare nu este obligatorie)

DECIZII

COMISIE

DECIZIA COMISIEI

din 24 ianuarie 2007

privind ajutorul de stat C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) instituit de Republica Italiană pentru achiziția subvenționată a decodoarelor digitale

[notificată cu numărul C(2006) 6634]

(Numai versiunea în limba italiană este autentică)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2007/374/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2),

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

invitând părțile interesate să-și prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate anterior ⁽¹⁾

și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

„Sky Italia”) a prezentat, de asemenea, o reclamație referitor la cele două articole menționate anterior. La 22 iunie 2005, a avut loc o reuniune între serviciile Comisiei și Sky Italia. La 31 august 2005, Sky Italia a prezentat informații suplimentare cu privire la modificările Legii din 3 mai 2004 denumită „Norme și principii care guvernează organizarea sistemului de radiodifuziune și al RAI-Radiotelevisione Italiana S.p.a., care autorizează Guvernul să emită un act consolidat pentru radiodifuziune” (cunoscută sub numele de legea Gasparri) și care reglementează sectorul de televiziune din Italia. În fine, la 31 octombrie 2005, Sky Italia s-a adresat Comisiei pentru ca – în așteptarea unei decizii – să ceară Guvernului italian suspendarea măsurii în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 din Tratatul CE ⁽²⁾.

I. PROCEDURĂ

(1) La 11 mai 2004, societatea Centro Europa 7 s.r.l. (denumită în continuare „Europa 7”) a înaintat o reclamație privind ajutorul de stat acordat în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Legea nr. 350 din 24 decembrie 2003 (Legea finanțelor pe 2004). Prin scrisoarea din 10 februarie 2005, reclamantul a furnizat mai multe informații și observații, conform cărora Guvernul italian a refinanțat măsura în temeiul articolului 1 alineatul (211) din Legea nr. 311/2004 (Legea finanțelor pe 2005). Reclamanta a solicitat Comisiei să deschidă o procedură de investigație formală. La 3 mai 2005, societatea Sky Italia s.r.l. (denumită în continuare

(2) Prin scrisorile din 13 octombrie 2004, 21 aprilie 2005 și 15 iulie 2005, Comisia a solicitat informații Guvernului italian. Informațiile au fost furnizate la 5 noiembrie 2004, la 13 mai 2005 și la 12 septembrie 2005, în urma unei scurte prelungiri a termenului limită. La 6 iunie 2005, a avut loc o reuniune între serviciile Comisiei și Italia.

(3) Prin scrisorile din 20 septembrie 2005 și 16 noiembrie 2005, Italia a informat Comisia despre intenția sa de a nu proroga sistemul în aceeași formă.

⁽¹⁾ JO C 118, 19.5.2006, p. 10.

⁽²⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

(4) Prin scrisoarea din 21 decembrie 2005, Comisia a informat Italia cu privire la decizia sa de a deschide procedura de investigație formală prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE privind ajutorul în cauză (denumită în continuare „decizie de deschidere a procedurii”). Decizia Comisiei de deschidere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* ⁽³⁾. Comisia a invitat părțile interesate să prezinte observațiile privind măsurile în cauză.

(5) Ca urmare a prelungirii termenului limită, prin scrisoarea din 13 februarie 2006, Italia a răspuns solicitării de a prezenta observații din cadrul deciziei de deschidere a procedurii. Comisia a primit observații și de la următoarele părți interesate: Federația Națională a Întreprinderilor din Domeniul Electronic și Electrotehnic (ANIE) prin scrisoarea din 19 iunie 2006, Europa 7 prin scrisoarea din 19 iunie 2006, European Satellite Operator Association (ESOA) prin scrisoarea din 20 iunie 2006, Mediaset S.p.A. prin scrisoarea din 20 iunie 2006, RAI-Radiotelevisione Italiana prin scrisoarea din 23 iunie 2006 și Sky Italia prin scrisoarea din 26 iunie 2006. Prin scrisoarea din 12 iulie 2006, Comisia a înaintat aceste observații Italiei. Italia nu a formulat nici un comentariu referitor la aceste observații.

II. Descrierea detaliată a ajutorului

II.A DESCRIEREA AJUTORULUI

(6) Procedura de investigație formală are ca obiect articolul 4 alineatul (1) din Legea nr. 350/2003 (Legea finanțelor pe 2004), Decretul interministerial din 30 decembrie 2003 privind subvenția pentru televiziunea digitală terestră și accesul la internet în bandă largă în temeiul articolului 4 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 350 din 24 decembrie 2003 și alineatul 211 din Legea nr. 311/2004 (Legea finanțelor pe 2005).

(7) Articolul 4 alineatul (1) din Legea finanțelor pe 2004 prevede acordarea unei subvenții de stat în valoare de 150 EUR pentru utilizatorii care achiziționează sau închiriază un „set up box” sau decodor (denumit în continuare „decodor”) care permite recepționarea de semnale TV transmise folosind tehnologia digitală terestră și serviciile interactive asociate și alocă un buget total de 110 milioane EUR în acest sens

Trebuie menționat că decodoarele care nu recepționează semnale digitale terestre nu beneficiază de subvenție chiar dacă permit recepția și utilizarea serviciilor interactive. Articolul în cauză stipulează următoarele:

„În anul 2004, orice utilizator de servicii de radiodifuziune care și-a îndeplinit obligațiile de plată a taxei de abonament corespunzătoare pentru anul în curs și care achiziționează sau închiriază un dispozitiv ce permite recepția, cu acces liber și gratuit pentru utilizator sau furnizor, a semnalelor de televiziune transmise cu ajutorul tehnologiei digitale terestre (T-DVB/C-DVB) și a serviciilor interactive aferente are dreptul la o subvenție de stat în valoare de 150 EUR. Acordarea subvenției se realizează în limita bugetului de 110 milioane EUR”.

(8) Articolul 4 alineatul (4) menționează că: „subvenția pentru cumpărarea sau închirierea dispozitivelor care utilizează tehnologia C-DVB se acordă numai în condițiile în care oferta comercială specifică în mod clar utilizatorului, furnizorii de conținut cu care deținătorii platformei de televiziune prin cablu au un contract încheiat și condițiile de retransmisiune a semnalului de cablu utilizând tehnologia digitală terestră.”

(9) Conform Italiei, subvenția se acordă consumatorilor pentru achiziționarea sau închirierea unui decodor care permite recepția unui semnal digital necodat fără taxă din partea consumatorului sau furnizorului de conținut. De asemenea, conform opiniei Italiei, recepția semnalului digital necodat denotă capacitatea decodorului de a executa servicii interactive furnizate de orice radiodifuzor. Așadar, acest lucru înseamnă că decodorul trebuie să permită funcții interactive necodate (de exemplu, trebuie să fie nu doar interactiv, ci și să permită interoperabilitatea). Este cazul decodoarelor cu standard deschis pentru interfața de programare a aplicației (API), iar Multimedia Home Platform (MHP) este aproape singurul exemplu.

(10) Alineatul 211 din Legea finanțelor pe 2005 prevede refinanțarea măsurii în aceeași limită de buget de 110 milioane EUR, dar cu o subvenție pe decodor de 70 EUR. Sistemul în cauză a încetat să se mai aplice la 1 decembrie 2005.

(11) Măsura a avut succes din două motive. Aparent, aproximativ 2 milioane de cetățeni din Italia au cumpărat un decodor subvenționat. Cifra reprezintă 50 % din decodoarele vândute până în luna noiembrie 2005. Restul de 50 % au fost cumpărate de consumatori care nu au recurs la subvenție chiar dacă decodoarele se încadrau în tipul eligibil pentru aceasta. Datorită economiilor de scară din producție rezultate din această creștere a cererii, prețul de consum al decodoarelor interactive a scăzut, de asemenea, de la 300/350 EUR la aproximativ 150 EUR.

⁽³⁾ A se vedea nota de subsol 1.

- (12) În anul 2006, cele două măsuri în cauză au fost urmate de o măsură similară în temeiul articolului 1 alineatul (572) din Legea nr. 266/2005 din 23 decembrie 2005 (Legea finanțelor pe 2006). Aceasta prevede o subvenție de 90 EUR pentru fiecare decodor achiziționat de către utilizatorii din Sardinia și Valle d'Aosta între 1 decembrie și 31 decembrie 2005 și de 70 EUR pentru fiecare decodor ⁽⁴⁾ achiziționat începând cu 1 ianuarie 2006.
- (13) În comparație cu măsurile din 2004/2005, Legea finanțelor pe 2006 stabilește o legătură directă între subvenție și interoperabilitatea decodoarelor fără a exclude *a priori* decodoarele analogice.
- (14) Prin decizia din 11 mai 2006, Autoritatea de Concurență din Italia, AGCM, a respins ⁽⁵⁾ o reclamație împotriva dispozițiilor articolului 1 alineatul (572) din Legea finanțelor pe 2006. În reclamație se pretindea că măsura favoriza societățile afiliate familiei domnului Berlusconi. Procedura era fundamentată pe Legea nr. 215 din 20 iulie 2004 privind conflictul de interese.

II.B CONTEXT GENERAL

II.B.1 RECLAMANȚI

- (15) Europa 7 este o societate din Italia care deține o licență de radiodifuziune analogică din anul 1999. Cu toate acestea, până în prezent nu a putut opera pe piața radiodifuziunii analogice, se pare datorită comportamentului autorităților naționale, care nu au alocat încă frecvențele de care Europa 7 are nevoie pentru a transmite.
- (16) Sky Italia este o societate de televiziune cu plată care transmite prin satelit, deținută de News Corporation. Societatea s-a constituit în urma preluării de către News Corporation a Telepiù S.p.A și Stream S.p.A în anul 2003, fuziune care a fost aprobată sub rezerva anumitor angajamente (cauza nr. COMP/M.2876 Newscorp/Telepiù). Ca urmare a angajamentelor asumate, societății Sky Italia i s-a cerut să renunțe la activitățile sale cu platformă terestră. Aceasta nu poate funcționa în Italia ca operator de rețele terestre sau ca operator de televiziune terestră cu plată.

⁽⁴⁾ Textul legii stipulează că subvenția se acordă numai dacă se garantează recepția directă și nerestricționată a conținutului și a serviciilor digitale necodate și dacă se furnizează servicii interactive, prin punerea în aplicare a interfețelor de programare standard (API) care sunt deschise și admise ca atare, în conformitate cu standardele publicate în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* conform articolului 18 al Directivei 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002.

⁽⁵⁾ Măsura nr. 15389 din 10 mai 2006 a Autorității de Concurență (AGCM) C12 „Primul Ministru – subvenții pentru decodoare TV” fundamentată pe legea privind conflictul de interese.

II.B.2 CONTEXT

- (17) Măsura în cauză trebuie privită pe fundalul procesului de digitalizare a transmisiei, care are impact asupra tuturor platformelor de transmisie disponibile în prezent, și anume platforme pentru cablu, satelit și terestre. Transmisivitatea video-digitală se poate realiza printr-o rețea terestră (DVB-T) sau prin satelit (DVB-S) ori prin cablu (DVB-C). Principalul avantaj al digitalizării este sporirea capacității de transmisie pe toate platformele ca rezultat al utilizării mult mai eficiente a spectrului de frecvențe radio ⁽⁶⁾, în comparație cu transmisia analogică. Acest lucru este relevant în special pentru televiziunea terestră în sensul disponibilității limitate a spectrului de frecvențe. Între anii 2002 și 2005, Comisia și-a exprimat activ sprijinul pentru digitalizarea transmisiei, prin adoptarea unor comunicări pe această temă ⁽⁷⁾. Prin aceste comunicări Comisia a sprijinit, de asemenea, răspândirea așa-numitelor tehnologii digitale bazate pe „standarde deschise”, adică tehnologiile care permit interacțiunea cu consumatorii finali și interoperabilitatea prin aplicațiile API deschise, mai exact, posibilitatea ca diferiți producători și consumatori să fie conectați printr-o singură tehnologie care poate fi utilizată în mod liber de orice operator de pe piață.

- (18) Vizionarea programelor digitale cu ajutorul televizoarelor cel mai des utilizate presupune utilizarea unui decodor (deși unele televizoare mai moderne au decodor integrat). Există diferite tipuri de decodoare digitale pe piață, care pot fi clasificate, în principal, după caracteristici și funcții: (a) decodare simplă a programelor digitale, pe platformă terestră sau de satelit; (b) interactivitate (posibilitatea transmiterii de informații către operatorii de radiodifuziune); (c) acces condiționat (posibilitatea decodării serviciilor de televiziune cu plată); (d) interoperabilitate (posibilitatea utilizării acelorași decodoare pentru a recepționa programe de la diferiți operatori de radiodifuziune de pe aceeași platformă). Interoperabilitatea poate fi obținută cu ușurință prin adoptarea standardelor deschise de către radiodifuziuni și prin utilizarea interfețelor deschise corespunzătoare decodoarelor. În mod alternativ, interoperabilitatea presupune ca deținătorii de tehnologii brevetate care nu sunt deschise accesului public să fie de acord cu punerea la dispoziție a specificațiilor tehnice. În principiu, decodoarele pot avea diferite combinații din trăsăturile de mai sus; în practică totuși, cele mai răspândite categorii de decodoare sunt: (a) zapper (doar funcția de decodare); (b) decodoare Sky brevetate (interactive, cu acces con-

⁽⁶⁾ În funcție de calitatea transmisiei și de utilizarea interactivității, tehnica digitală utilizează cel mult aproape o cincime din frecvența necesară pentru a transmite aceleași date în modul analog.

⁽⁷⁾ A se vedea COM(2002) 263 final: Comunicarea Comisiei privind e-Europa 2005: O societate informațională pentru toți, JO C 154, 29.5.2001, p. 123; COM(2003) 541 final: Comunicarea Comisiei privind tranziția de la analog la digital în domeniul radiodifuziunii (de la tranziția la digital la decuplarea analogului), JO C 96, 24.4.2004, p. 17; COM(2004) 541 final, Comunicarea Comisiei privind interoperabilitatea serviciilor de televiziune digitală interactive, OJ C 123, 21.5.2005, p. 2; COM(2005) 204 final: Comunicarea Comisiei privind accelerarea tranziției de la analog la digital în domeniul radiodifuziunii (de la tranziția la digital la decuplarea analogului), JO C 49, 28.2.2006, p. 23.

diționat, însă nu deschise) și (c) decodare subvenționate (interactive, cu acces condiționat și deschise).

- (19) În Italia există patru platforme de emisie TV: (i) prin satelit, pe care sunt disponibile principalele canale cu acces liber plus canalele Sky Italia, ale căror programe pot fi accesate prin abonament sau contracte de programe TV cu plată; (ii) prin transmisie TV în hertzian terestru⁽⁸⁾, pe care funcționau șase radiodifuziuni naționale în decembrie 2005, mai exact: RAI (cu acces liber), Mediaset⁽⁹⁾ (cu acces liber și cu plată), Telecom Italia Media/La 7 (cu acces liber și cu plată), Holland Coordinator & Service Company Italia (HCSC) care deține Prima TV/DFree, Gruppo l'Espresso și Television Broadcasting Systems (cu acces liber)⁽¹⁰⁾. Pe lângă acestea mai există aproape 500 operatori locali cu transmisie terestră analogică și 78 de operatori locali⁽¹¹⁾ de televiziune digitală; (iii) prin cablu, prin care funcționează Fastweb (acces liber și cu plată); și (iv) prin X-DSL, prin care funcționează Fastweb și Rosso Alice al Telecom Italia (acces liber și cu plată).
- (20) Sky Italia este o televiziune cu plată prin satelit și deține o poziție cvasi-monopolistă pe piața transmisiunilor TV prin satelit cu plată din Italia, dar așa cum s-a evidențiat deja, nu poate funcționa în Italia ca operator de rețele terestre sau ca operator de televiziune terestră cu plată.
- (21) În Italia serviciile de televiziune prin cablu abia dacă mai există, deși Fastweb, care deține o rețea de televiziune prin cablu și este un operator de televiziune cu plată prezent în unele orașe din Italia, a câștigat aproximativ 140 000 clienți de televiziune până în martie 2004 utilizând fibre și infrastructură DSL.
- (22) Principalul mod de recepție televizivă în Italia continuă să fie cel terestru, cu o cotă de piață de aproximativ 19 milioane de familii dintr-un total de 22 milioane. Principalii actori sunt organismele de radiodifuziune publică (RAI) cu trei canale și radiodifuziunea comercială Mediaset, care are tot trei canale. Cei doi operatori acoperă aproximativ 85 % din audiența TV din Italia. Într-o decizie din 11 martie 2005, Autoritatea italiană de reglementare a comunicării

(AGCOM) a analizat piața televiziunii în temeiul legii nr. 112/2004 și a concluzionat că cei doi operatori dețin o poziție dominantă colectivă pe această piață⁽¹²⁾ și a impus diverse obligații⁽¹³⁾ pentru cei doi operatori în scopul conservării pluralismului pe piață. Mai mult, la 27 iunie 2006, AGCOM a notificat Comisia cu privire la definirea piețelor relevante de pe piața televiziunii analogice terestre și cu privire la evaluarea puterii de piață semnificative, concluzionând că RAI și Mediaset dețin o poziție dominantă colectivă. Cu toate acestea, AGCOM nu a propus nicio măsură pentru a remedia această situație. La 27 iulie 2006, Comisia a transmis AGCOM observațiile sale în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (directivă-cadru)⁽¹⁴⁾. Comisia a fost de acord în linii mari cu concluziile AGCOM, dar a solicitat o analiză mai detaliată și a invitat AGCOM să comunice măsurile corective cât de curând posibil. Mai mult, Comisia analizează în prezent o reclamație care pretinde că Legea nr. 112/04 care reglementează tranziția de la tehnologia de transmisie analogică la cea digitală terestră impune bariere de acces pentru noii veniți pe piața serviciilor de radiodifuziune și publicitate TV. După ce a solicitat Italiei să prezinte comentariile referitoare la reclamație și a cerut informații atât Italiei, cât și întreprinderilor afectate de măsură, Comisia a trimis Italiei o scrisoare formală de notificare în data de 19 iulie 2006 referitoare la încălcarea Directivei 2002/21/CE menționată anterior și a Directivei 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea)⁽¹⁵⁾ și Directiva 2002/77/CE a Comisiei din 16 septembrie 2002 privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice⁽¹⁶⁾. Italia a răspuns la 15 septembrie 2006. Comisia a primit ulterior o copie a proiectului de reformă a legislației italiene privind radiodifuziunea în vederea abordării problemei ridicate în scrisoarea formală de notificare. În prezent, Comisia examinează acest proiect de lege.

- (23) În iunie 2005, rata de extindere globală a televiziunii digitale era de 34,5 % în cazul gospodăriilor, cu un total de

⁽¹²⁾ Decizia 136/05/CONS a AGCOM privind măsurile de protecție a pluralismului în conformitate cu Legea nr. 112 din 3 mai 2004, Jurnalul Oficial Italian nr. 35, 11.3.2005.

⁽¹³⁾ Principalele obligații impuse celor doi operatori sunt: (a) accelerarea digitalizării rețelei; (b) folosirea de către RTI a unui licențiator de publicitate diferit de Publitalia '80 pentru programele digitale, urmând ca Publitalia '80 să introducă sisteme de contabilizare separate pentru venituri din televiziunea analogică și cele din televiziunea digitală terestră; (c) crearea de către RAI a unui program nou pentru publicul larg ce urmează să fie transmis prin tehnologia digitală.

⁽¹⁴⁾ JO L 108, 24.4.2002, p. 33.

⁽¹⁵⁾ JO L 108, 24.4.2002, p. 21.

⁽¹⁶⁾ JO L 249, 17.9.2002, p. 21.

⁽⁸⁾ Din motive de simplificare, în continuare se va utiliza doar termenul „terestru”.

⁽⁹⁾ RTI gestionează infrastructura, dar este deținută de Mediaset.

⁽¹⁰⁾ La sfârșitul lunii decembrie 2005, Mediaset a achiziționat frecvențele analogice ale EuropaTV de la Holland Italia și a prevăzut crearea un canal DVB-H pentru televiziune mobilă. În conformitate cu informațiile prezentate de autoritățile din Italia referitoare la ajutorul de stat, cauza C52/2005 din 13 mai 2005 (ref. A/33952) operatorii prezenți pe piață în 2005 erau RAI, RTI, TI și Prima TV.

⁽¹¹⁾ Date preluate din informațiile prezentate de autoritățile italiene în cauza C52/2005 din 13 mai 2005 (ref. A/33952).

7,3 milioane de telespectatori. Aceste cifre includ telespectatorii televiziunii terestre digitale, prin satelit și prin cablu/ADSL. 10 % din gospodării reprezentau telespectatori ai televiziunii terestre digitale și mai mult de o treime din aceștia (0,8 milioane) erau telespectatori ai televiziunii cu plată⁽¹⁷⁾. Cu toate acestea, până la data publicării acestei decizii, se preconizează că cele două tipuri de oferte TV digitale – terestră și prin satelit – vor deține un număr aproximativ egal de telespectatori (5 milioane de telespectatori pentru televiziunea prin satelit și 4 milioane de telespectatori pentru televiziunea terestră digitală).

(24) Extinderea televiziunii prin satelit este limitată – în jur de 16 % din gospodării (4,8 milioane) aveau antenă parabolică în iunie 2005. Aproximativ patru cincimi din acestea sunt abonate la platforma Sky Italia DTH (prin satelit) care a raportat circa 3,3 milioane de clienți în iunie 2005 și a estimat 3,9 milioane de clienți până la sfârșitul anului în cauză. Prin urmare, Sky Italia este al treilea operator de televiziune din Italia⁽¹⁸⁾.

(25) Pentru a combate pirateria, la sfârșitul anului 2004 Sky a început să-și codifice semnalul prin așa numita tehnologie brevetată NDS. Deținătorul acestei tehnologii pe piața din Italia este o filială a grupului Newscorp, mai exact societatea mamă a Sky. Tipul tehnologiei este una brevetată, închisă accesului public, deoarece spre deosebire de decodoarele pentru interfața comună deschisă, accesul la decodoarele NDS presupune dispoziții de acces la tehnologie sau la anumite componente ale decodoarelor. Sky închiriază decodoare care utilizează această tehnologie închisă accesului public pentru abonații săi. Când s-a decis tranziția la tehnologia NDS, Sky a înlocuit toate decodoarele abonaților săi.

(26) Cu toate acestea, radiodifuziunile terestre digitale folosesc în prezent o așa numită tehnologie deschisă, adică o tehnologie care folosește standarde deschise pentru interactivitate. În prezent, aceasta este singura tehnologie care permite recepția simultană a tuturor canalelor de televiziune terestră digitală cu un singur decodor – reproducând astfel situația curentă în modul analogic – plus proprietățile de interactivitate și acces condiționat care permit utilizarea cardurilor pre-plătite pentru televiziunea cu plată.

(27) Măsura de ajutor în cauză este destinată decodoarelor care permit recepția transmisiunilor terestre digitale acolo unde se furnizează servicii interactive. Modul digital poate cuprinde mai multe canale de televiziune decât modul analogic pe aceeași frecvență. Avantajele utilizării interfețelor deschise sunt explicate mai sus.

(28) Italia a început procesul de digitalizare prin Legea nr. 66/2001 din 20 martie 2001, care prevede finalizarea tranziției la modul digital și deconectarea modului analogic până în decembrie 2006. Începând cu finele anului 2003, transmisiunile digitale (T-DVB) au emis în paralel cu cele analogice (așa numita fază de transmisie simultană). Decretul nr. 273 din 22 decembrie 2005 a amânat termenul limită pentru deconectare până în anul 2008 și, la 30 august 2006, ministrul comunicațiilor, domnul Gentiloni, a declarat că data deconectării va fi amânată din nou până la 30 noiembrie 2012⁽¹⁹⁾.

(29) Între timp, în conformitate cu Legea nr. 112/2004 care reglementează sectoarele din Italia, doar radiodifuziunile care transmit deja prin tehnologia analogică pot solicita obținerea autorizațiilor digitale experimentale și/sau a licențelor digitale. Nu există o obligație formală pentru operatorii analogi de a elibera frecvențele – care nu au fost niciodată alocate sau fac obiectul unei vânzări reglementate de către Italia – folosite pentru transmisiuni în format analog după tranziția la transmisiuni digitale. Nii-veniți pot accede pe piață doar prin achiziționarea frecvențelor de la operatorii existenți deja pe piață. Până în decembrie 2005, 7 multiplexuri (blocuri de frecvență care conțin unul sau mai multe programe) pentru transmisiuni terestre digitale au obținut licența în Italia. RAI și Mediaset dețin două multiplexuri, în timp ce Telecom Italia/TV International, D-Free și Gruppo l'Espresso dețin câte un multiplex fiecare. În temeiul regulii de reglementare din Italia, operatorii de rețea care dețin mai mult de o licență digitală trebuie să acorde acces de până la 40 % pe lățimea lor de bandă furnizorilor de conținut independenți. În anul 2006, după achiziționarea infrastructurii și a licenței de la operatorii analogi locali și regionali, Telecom Italia și operatorul mobil H3G au intrat pe piața terestră digitală și au început să pună bazele a două noi multiplexuri prin digitalizarea rețelelor achiziționate.

(30) Diferența dintre radiodifuziuni și operatorii de rețea nu este atât de importantă pentru principalii emițători italieni din sectorul televiziunii terestre deoarece RAI, Mediaset, La7 și D-Free au propriile lor filiale pentru transmisiune terestră. Trebuie menționat că piața televiziunii din Italia se caracterizează printr-o puternică integrare pe verticală între operatorii de rețea și cei de radiodifuziune. Obligatorietatea separării juridice între primele două tipuri de societăți a fost introdusă recent de către AGCOM prin Decizia 435/01/CONS din 2001 și se referă doar la televiziunea digitală. Cu toate acestea, operatorii de rețea din sectorul de televiziune prin satelit nu se integrează cu radiodifuziunile.

⁽¹⁷⁾ Măsura nr. 15389 din 10 mai 2006 a Autorității de Concurență (AGCM) C12 „Primul Ministru – subvenții pentru decodoare”.

⁽¹⁸⁾ Raportul anual al AGCOM din 30.6.2006.

⁽¹⁹⁾ A se vedea secțiunea „News” de pe site-ul de internet al Ministerului Italian de Comunicații.

- (31) În ceea ce privește acoperirea din punct de vedere al T-DVB – conform AGCOM ⁽²⁰⁾ – în anul 2004 mai mult de 50 % din populație era acoperită de cel puțin două multiplexuri și 60 % era probabil acoperită de trei multiplexuri. Tendința pieței sugerează că gradul de acoperire va crește considerabil. În conformitate cu cele declarate de Italia, 85 % dintre gospodăriile ar putea fi acoperite de cel puțin 2 multiplexuri după tranziția la transmisiunea terestră digitală. Pe de altă parte, transmisiunea prin satelit poate acoperi virtual 100 % din populație.
- (32) În ceea ce privește programele, în conformitate cu cele declarate de Italia, în iunie 2005 canalele naționale și 250 programe locale erau transmise cu acces liber pe frecvențe terestre digitale. Zece dintre aceste canale naționale erau emise prin transmisiune simultană prin televiziune terestră analogică (transmisiune simultană digitală și analogică). S-au creat patru programe în mod special pentru transmisiunea digitală; restul canalelor fiind difuzate prin transmisie simultană prin satelit.
- (33) Conform celor afirmate deja, piața televiziunii se caracteriza prin telespectatori în masă ai televiziunii cu acces liber terestre analogice și prin oferte de televiziune cu plată prin satelit. Introducerea televiziunii terestre digitale și evoluția televiziunii prin internet și cablu modifică acest tipar. De exemplu, în ianuarie 2005 Mediaset și Telecom Italia (prin LA7) au lansat prin T-DVB un serviciu de televiziune cu plată pentru meciurile de fotbal din liga întâi bazat pe un sistem de carduri pre-plătite. În același timp, TF1 – partener cu 49 % la operatorul de radiodifuziune D-Free – declara că ar putea fi interesat de lansarea unor canale cu plată pe multiplexul său T-DVB. Serviciile TV cu plată sunt posibile, au ajutorul sistemului cu card pre-plătit, prin tehnologia digitală interactivă care implică utilizarea decodoarelor subvenționate prin măsura în cauză.
- (34) Veniturile totale de pe piața televiziunii în 2005 s-au ridicat la 6 851 milioane EUR, din care 57 % (3 885 milioane EUR) au provenit din publicitate și 21 % din taxa de licență achitată către RAI și cea pentru televiziunea cu plată (1 483 milioane EUR și respectiv 1 437 milioane EUR). Veniturile televiziunii cu plată s-au ridicat la 1 199 milioane EUR din taxele de abonament (cu o creștere de 26,4 % cu începerea din 2004) și 238 milioane EUR din televiziunea cu plată (cu o creștere de 65 % cu începerea din 2004), din care o parte considerabilă (45 milioane EUR) a provenit din serviciile de televiziune digitală terestră.

⁽²⁰⁾ A se vedea Raportul AGCOM întocmit în temeiul Legii nr. 43 din 24 februarie 2004 de modificare a Decretului nr. 352 din 24 decembrie 2004 privind măsurile urgente referitoare la aranjamentele pentru terminarea definitivă a regimului de tranziție din Legea nr. 249 din 31 iulie 1997.

II.C MOTIVELE DESCHIDERII PROCEDURII

- (35) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia remarcă în primul rând că măsura descrisă pare să îndeplinească toate criteriile articolului 87 alineatul (1) și se poate considera, prin urmare, ajutor de stat. În special, ajutorul de stat face obiectul unei discriminări între radiodifuziunile terestre și operatorii de rețea prin cablu existenți deja pe piață, pe de o parte, și între operatorii prin satelit și alte radiodifuziuni terestre care nu pot funcționa în același timp, pe de altă parte. Comisia a remarcat că beneficiarii dețin un avantaj indirect și a solicitat părților interesate să propună metode pentru cuantificarea cu exactitate a acestui avantaj.
- (36) Comisia și-a exprimat îndoiele în ceea ce privește compatibilitatea ajutorului cu Tratatul CE. Cauza în discuție nu pare să îndeplinească nici excepțiile din interdicțiile generale privind ajutorul enumerate în articolul 87 alineatul (2), nici excepția de la articolul 87 alineatul (3) din Tratatul CE. Problematic în mod special în viziunea Comisiei este faptul că obiectivul urmărit de Italia – adică, răspândirea standardelor deschise pentru televiziunea digitală – a fost atins prin provocarea denaturării disproporționate a concurenței și încălcarea inutilă a principiului neutralității tehnologice.
- (37) În cele din urmă, Comisia a deschis procedura de investigație formală pentru a oferi Guvernului italian și părților interesate oportunitatea de a-și prezenta observațiile privind evaluarea provizorie a măsurii descrise și de a furniza Comisiei informații relevante.

III. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

- (38) În sens larg, atât Italia, cât și Mediaset au susținut în observațiile lor că măsura nu reprezintă un ajutor și că dacă ar fi fost un ajutor, ar fi fost compatibilă. RAI afirmă că a fost forțată să opereze în limitele impuse de obligațiile sale legale și că, prin urmare, nu a putut beneficia de pe urma măsurii. Reclamantii și ESOA, din contră, susțin că măsura constituie un ajutor ilegal.

III.A OBSERVAȚII DIN PARTEA ITALIEI, MEDIASET ȘI RAI

- (39) Mai întâi, Italia și Mediaset fac referiri la decizia AGCOM ⁽²¹⁾ care respinge reclamația împotriva dispozițiilor articolului 1 alineatul (572) din Legea finanțelor pe 2006, mai exact împotriva măsurii care înlocuiește măsura în cauză. Reclamantul pretinde că articolul 1 alineatul (572) din Legea finanțelor pe 2006 a favorizat decodoarele distribuite de societățile deținute de familia domnului

⁽²¹⁾ Decizia nr. 21263/06 din 11.5.2006.

Berlusconi. Procedura s-a bazat pe legea privind conflictul de interese care implică membrii guvernului ⁽²²⁾.

- (40) Observațiile din partea Italiei legate mai strâns de conținutul deciziei de deschidere a procedurii susțin că măsura nu constituie ajutor deoarece (a) beneficiarii nu obțin niciun avantaj și (b) nu există o denaturare a concurenței. Chiar dacă ar constitui un ajutor, măsura ar fi compatibilă în temeiul excepțiilor din articolul 87 alineatul (2) litera (a) și articolul 87 alineatul (3) literele (b), (c) și (d) din Tratatul CE. Autoritățile italiene consideră că nu constituie ajutor pentru producătorii de decodare și că operatorii de rețea și radiodifuziunile trebuie să fie considerate egale. Mediaset ridică probleme similare, deși uneori folosește argumente diferite.

III.A.1 MĂSURA NU CONSTITUIE UN AJUTOR

III.A.1.1 *Avantajul selectiv nu este sigur*

- (41) Italia argumentează că nu există o certitudine rezonabilă conform căreia beneficiarii ar suporta cheltuielile subvenționate de stat prin măsura în cauză deoarece nu există nicio dovadă că beneficiarii au subvenționat achiziția decodoarelor de către consumatori. Italia argumentează că, în contradicție cu hotărârea judecătorească în cauza Țările de Jos c. Comisiei ⁽²³⁾ citată la punctul 30 al deciziei de deschidere a procedurii, beneficiarii nu au beneficiat de nici un stimul economic pentru a subvenționa consumatorii deoarece (a) sunt deja prezenți pe piață și nu au nici un interes în a definitiva tranziția la tehnologii digitale pentru că s-ar confrunța cu o concurență mai mare deoarece consumatorii tehnologiei digitale vor avea acces la mult mai mulți concurenți; (b) mărimea pieței televiziunii cu plată era prea mică pentru a compensa o posibilă pierdere a acestui tip și nu poate constitui principalul motiv pentru subvenționarea achiziției de decodare de către consumatori dat fiind rata veniturilor din televiziunea cu plată în 2004 și 2005; (c) termenul limită stabilit pentru transfer nu a fost suficient de realist, dat fiind faptul că fără o anumită masă de consumatori, nu poate avea loc nici un transfer.

- (42) În plus, este imposibil să se determine valoarea resurselor publice transferate către acești beneficiari. În cauza C-25/2004 privind ajutorul de stat, care a constituit obiectul Deciziei 2006/513/CE ⁽²⁴⁾, Comisia a exclus T-System din rândul beneficiarilor deoarece nu a fost posibilă stabilirea existenței și a valorii unui transfer de resurse în favoarea sa.

⁽²²⁾ Legea nr. 215 din 20.7.2004.

⁽²³⁾ Hotărârea judecătorească din 13 iunie 2002 în cauza C-382/99, Culegere 2002, p. I-5163.

⁽²⁴⁾ A se vedea Decizia 2006/513/CE a Comisiei din 9 noiembrie 2005 privind ajutorul de stat C 25/2004: Finanțarea introducerii DVB-T în Berlin-Brandenburg, Germania, publicat în JO L 200, 22.7.2006, p. 14.

- (43) În al doilea rând, Mediaset susține că emițătorii terestri și prin satelit nu sunt societăți care pot fi comparate, deoarece operatorii de televiziune terestră digitală trebuie doar să obțină digitalizarea și să încurajeze tranziția la digital în etape gradate (prin transmisie simultană și deconectare) și prin urmare, emițătorii terestri se află sub rezerva anumitor obligații de servicii publice – în scopul garantării disponibilității transmisiei terestre pe teritoriul Italiei – și a utilizării de tehnologii deschise. În conformitate cu Mediaset, scopul sistemului a fost de a facilita tranziția de la tehnologiile analogice la tehnologiile digitale și de a promova evoluția standardelor deschise într-un context în care exista un termen limită legal stabilit pentru tranziția obligatorie de la analogic la digital – așa-numitul transfer digital – impunând costuri oneroase specifice pentru operatorii de televiziune terestră digitală (costul de infrastructură pentru Mediaset a fost foarte ridicat). În plus, Mediaset argumentează că în pofida a ceea ce se afirmă în decizia de deschidere a procedurii, nu există nicio protecție împotriva pătrunderii pe piață a noilor veniți prin achiziționarea infrastructurii radiodifuziunilor (Mediaset citează exemplul H3G care a pătruns pe piață prin achiziționarea unei radiodifuziuni locale) și că noii veniți nu trebuie să suporte costurile transmisiei simultane.

- (44) În mod similar, RAI susține că poziția Comisiei nu ia în considerare obligațiile RAI în calitate de organism de televiziune publică, ceea ce ar reduce la zero avantajele pretinse. Acest lucru se datorează faptului că (i) RAI (dat fiind că este o societate de servicii publice) poate realiza tranziția către digital doar dacă rata pătrunderii televiziunii terestre digitale este egală cu cea a televiziunii analogice; și (ii) RAI a trebuit să-și aleagă investițiile în sectorul televiziunii terestre digitale în funcție de obligațiile legale și fără a ține cont de criteriile de piață, deoarece a fost obligată să dețină 2 multiplexuri care să acopere cel puțin 70 % din populație până la 1 ianuarie 2005, în scopul digitalizării rapide, fiind ajutată în acest sens de filialele de decodare. Costurile totale s-au ridicat la 150 milioane EUR. Ținându-se seama de temporizarea transferului, de faptul că RAI transmite doar programe cu acces liber, de numărul foarte mic de telespectatori și de ne-includerea costului de digitalizare în taxa de licență anuală pentru 2004, 2005 și 2006, singurele costuri suportate de RAI sunt costurile tehnologice (frecvențe și infrastructură), costuri pe care RAI le-ar suporta și fără subvenția în cauză, în timp ce accelerarea digitalizării nu garantează venituri suplimentare.

III.A.1.2 *Denaturarea concurenței*

(45) În primul rând, Italia susține că operatorii terestri și prin satelit nu concurează pe aceeași piață de televiziune cu plată deoarece acoperă segmente diferite de piață, și anume cu acces liber și televiziune cu plată. În plus, ofertele cu plată au fost lansate abia în a doua jumătate a anului 2005. Separarea celor două piețe depinde și de operatorii de rețea așa cum s-a confirmat de către AGCOM într-una din deciziile sale ⁽²⁵⁾, alături de decizia RAI/Rami *d'azienda* ⁽²⁶⁾ și de studiul Autorității de Concurență în sectorul televiziunii ⁽²⁷⁾.

(46) În plus, costul decodurului are doar un impact marginal asupra alegerii consumatorului între cele două platforme diferite. Absența denaturării concurenței este confirmată de faptul că în primul semestru al anului 2005 abonamentele la Sky au crescut cu 7,4 %.

(47) Mediaset aduce argumente similare, susținând că măsura nu este selectivă deoarece ajutorul se acordă consumatorilor și că selectivitatea derivă din alegerea comercială a Sky de a utiliza tehnologia NDS. Acest lucru generează discriminare și permite societății Sky să perceapă o taxă de abonament pentru a-și recupera costul decodoarelor. Toți operatorii pot utiliza tehnologia care le dă dreptul la subvențiile în cauză, dacă își doresc acest lucru.

III.A.2 COMPATIBILITATEA

(48) Ca observație generală, Italia evidențiază recunoașterea de către Comisie a beneficiilor interoperabilității și a faptului că motivul excluderii decodoarelor prin satelit din rândul beneficiilor este lipsa unor decodoare prin satelit care să ofere interoperabilitate în momentul introducerii măsurii de ajutor. Mai mult, ca urmare a Legii finanțelor pe 2006, care include decodoarele prin satelit, Sky nu a modificat caracteristicile decodoarelor sale pentru a beneficia de subvenție.

⁽²⁵⁾ Decizia nr. 163/06/CONS, Aprobarea unui program de măsuri pentru a stimula utilizarea rațională a frecvențelor pentru serviciile de emisie în scopul tranziției la cele digitale. Publicată pe pagina de internet a AGCOM la 29 martie 2006.

⁽²⁶⁾ Măsura 13137, cauza nr. C/6161 din 29.4.2004 – RAI/Rami *d'azienda*.

⁽²⁷⁾ Anchetă nr. 23, deschisă prin Decizia nr. 12056 din 29 mai și încheiată prin Decizia nr. 13770 din 16 noiembrie 2004.

III.A.2.1 *Articolul 87 alineatul (2) litera (a) din Tratatul CE*

(49) Italia argumentează că procentul de 50 % din gospodăriile cu decodoare la sfârșitul anului 2006 sau 2008 dat de AGCOM și citat de Comisie la punctul 55 din decizia de deschidere a procedurii ⁽²⁸⁾ este scăzut, în special dat fiind faptul că scopul este excluderea decodoarelor interactive mai scumpe. Reducerea de preț datorată economiilor de scară rezultate din subvenții ar însemna faptul că și gospodăriile mai sărace și-ar permite să cumpere decodorul.

III.A.2.2 *Articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE*

(50) Măsura va dezvolta un proiect de interes european comun – transferul – care face parte dintr-un program transnațional sprijinit de diferite state membre, alături de jurisprudența în vigoare (C-62/87 și C-72/87, alineatul 22). Excluderea decodoarelor prin satelit a fost explicată în observația generală de mai sus.

III.A.2.3 *Articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE*III.A.2.3.a *Ajutorul corespunzător**Problema coordonării*

(51) Simpla existență a unui termen limită legal nu este suficientă pentru a garanta deconectarea, cu excepția cazurilor în care se stimulează cererea. Consumatorii nu sunt dispuși să facă schimbarea dat fiind faptul că radiodifuziunile terestre deja existente nu au nici un interes să subvenționeze achiziționarea decodoarelor în situația în care majoritatea consumatorilor utilizează televiziunea analogică terestră.

Subvenționarea consumatorilor

(52) Subvenționarea consumatorilor pentru servicii digitale terestre este justificată prin faptul că aceștia nu suportă costuri suplimentare pentru a viziona programele cu acces liber, spre deosebire de cazul televiziunii prin satelit, care impune consumatorilor cumpărarea de antene prin satelit și plata unei taxe pentru serviciul de televiziune cu plată. În cazul cablului, în ciuda costurilor suplimentare, Italia a justificat subvenționarea decodoarelor prin faptul că aceste

⁽²⁸⁾ La punctul 55 al deciziei de deschidere a procedurii, Comisia a citat o anchetă efectuată de AGCOM privind disponibilitatea pe piață a decodoarelor cu prețuri accesibile. AGCOM a concluzionat că impactul achiziționării unui decodor asupra venitului mediu al unei gospodării cu sau fără subvenție publică este mic și că tendința pieței indică faptul că, și fără ajutor, mai mult de 50 % dintre gospodării vor avea un decodor până în 2006, în cel mai bun caz, și până la începutul anului 2008, în cel mai rău caz.

costuri nu sunt legate în mod direct de serviciile de televiziune și deoarece, în general, Italia își dorește să promoveze dezvoltarea benzilor largi.

Sporirea concurenței între platforme

- (53) Italia nu este de acord cu Comisia în ceea ce privește faptul că măsurile în cauză au un impact asupra competiției dintre platforme, dar consideră că în cele din urmă noua platformă digitală va spori competiția dintre diferitele segmente ale pieței televiziunii în beneficiul consumatorilor.

Externalități

- (54) Argumentul Comisiei conform căruia radiodifuziunile prezente pe piață primesc deja o compensație pentru transfer deoarece tehnologia digitală permite o capacitate mai bună de transmisie la un cost mai scăzut nu ia în considerare costurile/beneficiile reale ale transferului, dat fiind faptul că operatorii de rețea deja existenți, care dețin mai mult de o licență digitală, trebuie să permită accesul furnizorilor, cu care nu au relații de parteneriat, la 40 % din lățimea benzii lor.
- (55) Principalii beneficiari ai transferului (noi veniți) nu sunt cei care suportă costurile transferului (consumatorii și, înainte de toți, operatorii deja existenți). Operatorii deja existenți nu sunt despăgubiți pentru concurența sporită printr-o reducere de costuri și, prin urmare, nu sunt stimulați să efectueze transferul. Într-adevăr, în cazul în care există un avantaj real, acesta ar fi compensația costurilor suportate de operatorii existenți. Mediaset a înaintat același argument.
- (56) Mediaset a argumentat, de asemenea, faptul că forțarea operatorilor terestri să suporte costurile decodoarelor, pe lângă celelalte costuri legate de transfer, nu ar permite atingerea unei acoperiri suficiente și Mediaset ar fi parazitată de către alte societăți, deoarece consumatorii ar putea utiliza decodoarele cu tehnologie deschisă pentru a viziona canalele concurente.

Promovarea inovației

- (57) Atunci când măsura a fost impusă, interactivitatea decodoarelor prin satelit era foarte limitată datorită utilizării unei tehnologii brevetate fără standarde API deschise. Italia argumentează că până în prezent nu au existat pe piață decodoare prin satelit interoperabile, chiar și după modificarea Legii finanțelor pe 2006. Necesitatea promovării disponibilității serviciilor interactive este subliniată și de Mediaset.

III.A.2.3.b Evitarea denaturării inutile a concurenței

- (58) Italia subliniază faptul că piața televiziunii cu plată este diferită de piața televiziunii prin satelit pentru că cele două produse nu sunt la fel. În orice caz, ajutorul în cauză sprijină noii veniți să pătrundă pe piața televiziunii cu plată, lucru ce ar trebui să aducă beneficii sporite consumatorilor.
- (59) Mediaset susține că nu au existat denaturări inutile ale concurenței deoarece (i) discriminarea este simplul rezultat al alegerilor comerciale făcute de Sky; (ii) televiziunea terestră acoperă programele locale, în timp ce 80 % din programele locale nu sunt acoperite de televiziunea prin satelit deoarece veniturile canalelor locale nu sunt suficiente pentru a suporta costurile transmisiei (emisii prin satelit nu este comparabilă cu emisii cu acces liber); și (iii) eșecul de piață poate apărea numai în cazul decodoarelor de televiziune terestră digitală, nu și al decodoarelor prin satelit. Acest lucru se datorează faptului că cele prin satelit se bazează pe un sistem de taxe de abonament și poate recupera costurile de furnizare a decodoarelor către proprii săi consumatori și deoarece Sky, în calitate de monopolist, nu este supus problemei parazitismului.

III.A.2.4 Articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE

- (60) În Decizia 2006/513/CE ⁽²⁹⁾, Comisia declara că ajutorul nu este compatibil în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE deoarece nu este legat de un anumit conținut cultural, nici nu țintește micii operatori locali care ar absenta altfel de pe platforma terestră. În Italia există multe radiodifuziuni locale terestre care transmit un produs cultural clar identificat pe care Italia vrea să-l protejeze. Dat fiind faptul că satelitul nu este potrivit pentru furnizarea serviciilor locale – părere împărtășită și de experți care lucrează pentru Comisie – decodoarele prin satelit nu avea dreptul la subvenție.

III.A.3 RECUPERAREA

- (61) Comisia nu ar trebui să impună recuperarea ajutorului dacă acest lucru contravine unui principiu general din dreptul comunitar. În acest caz este clar de la început că recuperarea este imposibilă ⁽³⁰⁾. În cazul de față, este imposibil să se determine ce operatori de radiodifuziune au beneficiat de un transfer de resurse de stat și în ce măsură, astfel încât Comisia să nu solicite recuperarea ajutorului. Italia argumentează și faptul că radiodifuziunile nu au avut mijloacele necesare pentru a se opune subvenției astfel încât, chiar dacă beneficiarii ar fi avut un comportament activ, nu ar fi putut să o refuze. Acest tip de raționament a fost adoptat de Comisie în Decizia 2006/513/CE ⁽³¹⁾.

⁽²⁹⁾ Cit., a se vedea nota de subsol 24.

⁽³⁰⁾ Cauza C-75/97 *Belgia c. Comisia*, Culegere 1999, p. I-3671.

⁽³¹⁾ Cit., a se vedea nota de subsol 24.

III.B OBSERVAȚII DIN PARTEA SKY ITALIA, ESOA ȘI EUROPA 7

- (62) Sky Italia, ESOA și Europa 7 sunt de acord cu Comisia în ceea ce privește faptul că măsura constituie ajutor pentru operatorii de televiziune terestră digitală. Mai mult, ei nu contestă concluzia preliminară conform căreia măsura nu constituie ajutor pentru producătorii de decodare. Cei doi reclamanți, nu dezaprobă în mod special această concluzie, chiar dacă Sky Italia a declarat opusul în reclamațiile sale.
- (63) În analiza sa, Sky Italia se concentrează pe pretinsele efecte pozitive în favoarea operatorilor de televiziune terestră digitală, în principal Mediaset și Telecom Italia. Conform Sky, la momentul fuziunii dintre Telepiù/Newscorp, Comisia a enumerat diferite bariere împotriva pătrunderii și răspândirii operatorilor de televiziune terestră digitală, care necesitau soluții ⁽³²⁾. Contrar ipotezelor Comisiei, ca rezultat al subvențiilor, noi venituri – care existau deja pe piața de televiziune analogică – au determinat o răspândire rapidă în televiziunea terestră digitală.
- (64) Subvențiile în cauză au furnizat un avantaj întreg pentru Mediaset și Telecom Italia: în primul rând, deoarece accesul la decodarea de televiziune terestră digitală și accesul la radiodifuzoarele de televiziune terestră digitală este complementar, prețul scăzut al decodarelor a dus la cerere sporită pentru ambele tipuri de decodare și operatori de radiodifuziune – într-adevăr se preconizează că operatorii de televiziune terestră digitală vor instala o bază pentru platforma lor, asemenea societății Sky, suportând costuri pe care nu și le-au recuperat încă –, iar subvențiile au ajutat operatorii de televiziune terestră digitală să convingă consumatorii să adopte noua ofertă de televiziune. Măsura a ajutat și la rezolvarea problemei parazitismului prin crearea unei baze de clienți.
- (65) În al doilea rând, conform unui studiu al Global Equity Division al Deutsche Bank ⁽³³⁾, subvențiile vor permite pătrunderea Mediaset pe piața de televiziune cu plată la costuri și riscuri scăzute. Subvențiile au redus costurile de finanțare pentru Mediaset și Telecom Italia: (a) în mod direct, deoarece pentru a obține același efect ca cel obținut prin subvenții, societățile de televiziune terestră digitală ar fi trebuit să investească 100 milioane EUR, adică jumătate din costul total al investiției în infrastructură suportat de Mediaset până în ianuarie 2005; și (b) în mod indirect, deoarece implică incertitudini legate de succesul tranziției la modul digital.
- (66) În cele din urmă, dată fiind „dualitatea” pieței, o baza vastă de consumatori, care să permită un conținut atractiv la un preț redus, oferă de asemenea un avantaj pe piața publicitară.
- (67) Sky argumentează că aceste avantaje sunt selective prin faptul că libertatea comercială a societății Sky a fost limitată deoarece rata de creștere a fost scăzută și, în consecință, costurile sale de capital au crescut. Sky furnizează cifre pentru a sprijini argumentul conform căruia creșterea vânzărilor pentru decodare de televiziune terestră digitală – vânzări subvenționate de stat – a avut un impact negativ asupra vânzărilor pachetului „Premium Sports”.
- (68) În mod similar, Europa 7 susține că a existat un avantaj pentru radiodifuziuni și alți operatori din sectorul de televiziune terestră digitală. Europa 7 citează pe AGCM, care a recunoscut că măsura a avut următoarele efecte asupra pieței: jumătate dintre decodare au fost cumpărate cu subvenție; extinderea televiziunii terestre digitale s-a dublat în prima jumătate a anului 2005 datorită televiziunii cu plată terestre digitale, în timp ce televiziunea cu plată prin satelit a crescut doar cu un procent.
- (69) Avantajul este selectiv prin faptul că subvenția nu a favorizat extinderea pe piață a Europa 7, căreia nu i-au fost încă alocate frecvențele de emisie, dar a permis ca Mediaset și RAI să satureze cererea și investiția și să-și extindă puterea de piață în sectorul televiziunii digitale.
- (70) În al doilea rând, Europa 7 susține că nu există motive de interes general care să justifice măsura, deoarece (i) stimulentele pentru consumatori în scopul achiziționării de decodare de televiziune terestră digitală sunt legate de accesul la activitățile comerciale; (ii) transferul a fost deja amânat și (iii) deși măsura favorizează competiția în sensul că limitează puterea de piață a Sky, ajută totuși operatorii oligopolști existenți pe piața de televiziune analogică, care au obținut licențe.
- (71) În cele din urmă, Europa 7 evidențiază faptul că recuperarea reprezintă consecința logică a eliminării ajutorului și că dificultățile de cuantificare a ajutorului nu justifică absența recuperării. Dacă s-ar demonstra că este imposibil de cuantificat valoarea exactă a ajutorului, Italia ar putea plăti compensații concurenților.

⁽³²⁾ Principalele obstacole au fost: (a) un cadru de reglementare care să permită furnizorilor de televiziune terestră digitală să fie operaționali începând cu 2007; (b) cerința de modernizare a rețelilor de transmisie la un preț semnificativ; (c) costuri de transmisie mai ridicate pentru televiziune terestră digitală decât pentru satelit; (d) necesitatea de a lansa pe piață un număr ridicat de decodare de televiziune terestră digitală; (e) necesitatea ca autoritățile de reglementare să modifice regimul aplicabil frecvențelor naționale pentru punerea în aplicare a transmisiei simultane; și (f) riscul ca o un procent semnificativ din populație să nu fie acoperit de semnalul de televiziune terestră digitală.

⁽³³⁾ „Mediaset, the beautiful game”, 18 ianuarie 2005.

(72) ESOA susține că platforma de satelit a fost dezavantajată – chiar dacă se situează pe o poziție mai bună în ceea ce privește utilizarea spectrului de frecvențe pentru transmisiunea TV – și că operatorii prin satelit au suportat costul total al introducerii transmisiei digitale. Prin urmare, ESOA consideră că subvențiile în cauză, care în cele din urmă favorizează televiziunea terestră digitală, constituie un ajutor ilegal, disproporționat în raport cu eșecul de piață pe care susține că îl remediază.

III.C OBSERVAȚIILE DIN PARTEA ANIE

(73) ANIE nu a făcut observații specifice la măsura în cauză, dar a prezentat textul unei reclamații pe care ANIE a trimis-o la AGCM împotriva Sky Italia pentru abuz de poziție dominantă. AGCM nu a luat încă o hotărâre.

(74) Se pretinde că anumiți producători de decodare au solicitat ca Sky să emită licențe pentru anumite aspecte ale tehnologiei NDS pentru codarea semnalelor prin satelit, al căror unic proprietar și utilizator în Italia este Sky. Licențele sunt esențiale pentru fabricarea de decodare cu o așa-numită „interfață comună”, care pot decoda atât semnale digitale terestre, cât și semnale digitale prin satelit dacă se utilizează tehnologia NDS.

(75) În anul 2005 Sky a început să-și codifice semnalul exclusiv cu sistemul NDS. Deținătorul acestei tehnologii pe piața italiană este o filială a grupului Newscorp, mai exact societatea mamă a Sky. Conform Sky, scopul trecerii la NDS este acela de a combate pirateria. Tipul de tehnologie este una brevetată, închisă accesului public, deoarece spre deosebire de decodările pentru interfața comună, accesul la decodările NDS presupune dispoziții de acces la tehnologie sau la anumite componente ale decodărilor.

(76) Sky închiriaza decodare care implică această tehnologie închisă abonaților săi. Când s-a decis tranziția la tehnologia NDS, Sky a înlocuit toate decodările abonaților săi.

(77) Sky refuză să împartă tehnologia sa cu producătorii de decodare cu interfețe comune pe motiv că aranjamentul final nu ar fi o dovadă suficientă de piraterie. Conform ANIE, reclamațiile venite din partea Sky, despre posibila piraterie, sunt nefondate și motivul pentru care folosește decodare brevetate este acela de a-și proteja poziția monopolistă pe piața televiziunii cu plată. ANIE susține că în urma alegerii sale, Sky îi poate capta clienții și în același timp poate limita posibilitățile pe piață pentru

producătorii de decodare și, în consecință, poate stânjeni evoluția tehnologică în acest sector ⁽³⁴⁾.

III.D RĂSPUNSUL ITALIEI

(78) Italia nu a făcut comentarii pe marginea celor înaintate de terți.

IV. EVALUAREA JURIDICĂ

IV.A EVALUAREA AJUTORULUI DE STAT ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 87 ALINEATUL (1) DIN TRATATUL CE

(79) Comisia a analizat gradul în care măsura în cauză poate fi caracterizată drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, care prevede următoarele condiții pentru existența ajutorului de stat. În primul rând, trebuie să existe o intervenție din partea statului sau prin resurse de stat. În al doilea rând, trebuie să ofere un avantaj economic beneficiarului. În al treilea rând, trebuie să denatureze sau să amenințe că va denatura competiția. În al patrulea rând, intervenția trebuie să afecteze relațiile comerciale între statele membre.

IV.A.1 RESURSE DE STAT

(80) Măsura în cauză este cuprinsă în Legea finanțelor pe 2004 și pe 2005 și este finanțată din bugetul de stat. Este, prin urmare, imputabilă statului și presupune utilizarea resurselor de stat, așa cum s-a afirmat deja în decizia de deschidere a procedurii. Prin urmare Comisia confirmă evaluarea sa anterioară conform căreia criteriul resurselor de stat este respectat. Nici Italia, nici părțile terțe nu au contestat această concluzie.

IV.A.2 AVANTAJUL ECONOMIC

(81) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia susține că, indiferent dacă beneficiarii direcți ai subvenției sunt consumatorii finali, măsura poate constitui un avantaj indirect pentru (i) organismele de televiziune care operează pe platforme digitale terestre și de cablu; (ii) operatorii de rețele care transmit semnalul; și (iii) producătorii de decodare.

(82) În decizia de deschidere a procedurii Comisia a stabilit că în câmpul de acțiune al articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE poate intra un avantaj indirect și, în acest sens, a făcut

⁽³⁴⁾ ANIE susține că atitudinea Sky împiedică dezvoltarea tehnologică în sensul că nu permite dezvoltarea decodărilor prin utilizarea de diferite sisteme condiționate de acces sau alte posibilități, precum cele oferite de decodările deschise. Sky împiedică, în mod special, dezvoltarea tehnologică a decodărilor terestre și prin satelit mai avansate.

referiri la jurisprudență ⁽³⁵⁾. În ceea ce privește radiodifuziunile care utilizează T-DVB/C-DVB, Comisia a considerat că măsura în cauză le ajută pe aceste radiodifuziuni să-și creeze și să-și extindă audiența, eliberându-le de un cost pe care ar fi trebuit în mod normal să-l suporte dacă ar fi dorit să-și extindă audiența generală în aceeași manieră și reduce, de asemenea, și costul pe care radiodifuziunile care transmit simultan trebuie să-l suporte în mod normal. În cazul operatorilor de rețea, avantajul consta în sporirea potențială a cererii care poate fi generată de radiodifuziuni folosind platforma „privilegiată”. În cele din urmă, Comisia, după ce a recunoscut faptul că avantajul selectiv nu poate fi măsurat cu ușurință, a solicitat tuturor părților să prezinte observații referitoare la posibila cuantificare sau metodologie pentru estimarea avantajului în favoarea diferiților beneficiari indirecti ai măsurii.

- (83) După ce a primit observațiile părților interesate, Comisia, din motivele enumerate mai sus, rămâne la părerea că măsura cuprinde un avantaj selectiv în favoarea operatorilor de televiziune terestră și televiziune cu plată prin cablu.

Radiodifuziuni

- (84) În cazul radiodifuziunilor, acest avantaj implică în principal posibilitatea dezvoltării unei audiențe, în special în vederea extinderii activităților de televiziune cu plată. Fără această măsură, audiența digitală nu s-ar fi dezvoltat în același ritm, doar dacă emițătorii ar fi finanțat singuri costurile de recepție ale propriilor telespectatori potențiali. Dezvoltarea unei audiențe reprezintă o parte esențială în activitatea comercială a unei societăți de televiziune cu plată sau a unei radiodifuziuni care dorește să-și dezvolte serviciile de televiziune cu plată, deoarece numărul de clienți este crucial pentru obținerea de venituri și pentru stabilirea de prețuri scăzute la ofertele de televiziune cu plată. Acest lucru poate fi observat și din costurile suportate de operatorii prin satelit pentru crearea acestei baze de clienți și, după tranziția la tehnologia digitală, din costurile suplimentare suportate pentru menținerea acestei baze ⁽³⁶⁾. De exemplu, unul dintre reclamanți – Sky Italia – susține că a pus la dispoziția abonaților săi un decodor gratuit și antene de satelit.
- (85) Trebuie menționat, de asemenea, că principalul efect al măsurii a fost de a reduce prețul decodoarelor care oferă interactivitate, aliniindu-l la prețul așa-numitelor „zappere”. Tipul de decodor subvenționat prin prezenta permite consumatorilor să profite de oferta standard de canale cu

acces liber disponibile în prezent în modul analogic și de oferta de televiziune cu plată și servicii interactive ale unei întregi game de operatori de radiodifuziune și furnizori de conținut. Serviciile interactive pot include servicii e-government accesibile prin intermediul unui „smart-card” ⁽³⁷⁾. Prin urmare, subvenția permite consumatorilor să se bucure de o ofertă mai vastă la același preț la care puteau achiziționa anterior decodoare mult mai simple, care ofereau acces la un număr mult mai redus de servicii.

- (86) În consecință, măsura a creat un stimulent pentru a determina consumatorii să treacă de la modul terestru analogic la cel digital. Acest lucru a constituit un avantaj pentru radiodifuziuni, în special în ceea ce privește serviciile care nu erau disponibile în modul analogic. Cu alte cuvinte, subvenția guvernului a permis radiodifuziunilor T-DVB să evite costului unei practici comerciale (subvenționarea decodoarelor) care este extinsă pe piață și reprezintă un instrument în dezvoltarea audienței.

- (87) Documentul aparținând Deutsche Bank ⁽³⁸⁾, care indică investitorilor oportunitățile de profit derivate din cumpărarea acțiunilor Mediaset, confirmă în mod indirect relevanța acestui argument. Departamentul de cercetări al Deutsche Bank demonstrează în scris faptul că datorită poziției sale speciale, a condițiilor de piață favorabile, a strategiei de piață și a subvențiilor pentru consumatori, Mediaset poate dezvolta televiziunea terestră digitală ca modalitate cu risc scăzut/preț redus de a pătrunde pe piața televiziunii cu plată.

- (88) Un alt avantaj pentru operatorii terestri deja existenți este faptul că măsura le permite să-și consolideze prezența timpurie pe platforma terestră digitală în ceea ce privește imaginea de marcă și păstrarea clienților. Acest avantaj se referă la noile servicii – în special servicii de televiziune cu plată – oferite pe platforma digitală. Prin urmare, măsura în cauză poate consolida efectele legislației în vigoare, anume faptul că principalele radiodifuziuni care controlează operatorii de rețea și că o licență digitală poate fi obținută doar în legătură cu o licență analogică deja existentă. Operatorii deja existenți își pot transforma cu ușurință licențele analogice în licențe digitale, în timp ce noii veniți trebuie să-și achiziționeze licențe analogice pe piață înainte de a putea transmite digital. Dezavantajul temporal suferit de noii veniți se poate agrava mai departe prin măsuri,

⁽³⁵⁾ Cauza C-382/99 *Țările de Jos c. Comisie*, Culegere 2002, p. I-5163 și cauza C-156/98 *Germania c. Comisie*, Culegere 2000, p. I-6857, punctele 24-28.

⁽³⁶⁾ Acesta nu este doar cazul Italiei. Prin analogie, la punctul 371 al studiului său privind BSKyB (CA98/20/2002), Office of Fair Trade (OFT) din Marea Britanie descrie importanța achiziției de către clienți ai BSKyB.

⁽³⁷⁾ „Smart-card” (cardul inteligent) este un dispozitiv care poate identifica utilizatorul și poate permite efectuarea tranzacțiilor online.

⁽³⁸⁾ „Mediaset, the beautiful game”, cit. (a se vedea nota de subsol 33).

precum cea în cauză, care sporesc audiența operatorilor deja existenți.

confirmat de Curtea de Justiție prin hotărârea din cauza Germania c. Comisiei ⁽⁴⁰⁾.

- (89) Argumentele de mai sus nu se aplică serviciilor deja furnizate pe platforma analogică și cu care consumatorii s-au familiarizat. Mai mult, este puțin probabil ca tranziția timpurie către platforma digitală să fi sporit într-o măsură semnificativă numărul total de telespectatori (pe analogic și digital) pentru respectivele programe/servicii.
- (90) Argumentele prezentate de Italia și Mediaset, conform cărora nu există nici un avantaj deoarece fără subvenția de stat beneficiarii nu ar fi subvenționați achiziția decodoarelor de către consumatori, nu sunt convingătoare. În cazul în care consumatorii nu ar fi fost dispuși să achiziționeze decodoare deschise fără subvențiile în cauză sau dimensiunile pieței de televiziune cu plată ar fi prea mici, efectul acordării subvenției este tocmai acela de a crea o bază de clienți pentru radiodifuziunile terestre care altfel nu s-ar fi dezvoltat. În cazul în care radiodifuziunile terestre nu ar fi subvenționate achiziția decodoarelor interoperabile – singurele decodoare care permit în momentul de față recepția programelor de televiziune cu plată prin intermediul modalității *pay-per-view* cu sistemul de carduri preplătite – de teama parazitismului practicat de alte radiodifuziuni, acest lucru ar fi întârziat lansarea serviciilor de televiziune cu plată. Prin urmare, măsura a ajutat radiodifuziunile terestre să depășească această externalitate și să-și creeze o oportunitate comercială.
- (91) În continuare, Comisia dezaproabă afirmația conform căreia disponibilitatea sau interesul beneficiarilor pentru reproducerea efectelor ajutorului, chiar și fără acesta, sunt criterii relevante pentru a decide dacă măsura conferă sau nu un avantaj. De fapt, în cazul de față, avantajul radiodifuziunilor terestre este pur și simplu rezultatul unui efect al măsurii. Imediat după introducerea măsurii, comportamentul beneficiarilor trebuie să țină seama de maximizarea profitului în situația astfel creată, prin extinderea activității comerciale, lucru ce nu ar fi fost posibil fără subvenție. Mai mult, acesta este în mod clar cazul în care, în conformitate cu Raportul Anual al AGCOM ⁽³⁹⁾ sporirea veniturilor din ofertele de televiziune cu plată în 2005, în special cele digitale terestre prin intermediul modalității *pay-per-view*, a fost foarte ridicat, deși încă la un nivel scăzut în termeni absoluți.
- (92) În conformitate cu jurisdicția stabilită, efectele măsurii sunt decisive și relevante pentru determinarea existenței unui avantaj și, în cazul beneficiarilor indirecti, acest lucru a fost
- (93) Comisia dezaproabă și alte argumente prezentate de Italia și celelalte părți conform cărora nu există nici un avantaj. În primul rând, Comisia dezaproabă argumentul Italiei conform căruia nu există nici un avantaj deoarece este imposibil să se determine valoarea resurselor publice transferate beneficiarilor. În Decizia 2006/513/CE ⁽⁴¹⁾ citată de Italia, Comisia nu neagă existența unui avantaj indirect în favoarea anumitor beneficiari (operatorii de rețea), ci îi exclude pur și simplu de la obligația de recuperare deoarece nu a fost posibilă stabilirea faptului că a existat un transfer de resurse de stat.
- (94) Comisia dezaproabă și argumentele prezentate de Mediaset și RAI care susțin că radiodifuziunile terestre și cele prin satelit nu se află în situații similare deoarece operatorii terestri trebuie efectueze digitalizarea într-un termen legal limitat și trebuie să suporte costurile transmisiei simultane – prin urmare măsura în cauză nu conferă un avantaj selectiv.
- (95) Principalul motiv pentru impunerea digitalizării asupra operatorilor terestri este acela că transmisiunea terestră ocupă o porțiune foarte valoroasă din spectrul de frecvențe ⁽⁴²⁾. În esență, cantitatea mare de frecvență necesară pentru transmisiunea analogică a creat o barieră tehnică pentru pătrunderea noilor concurenți pe piața de transmisiune terestră, lucru care a ajutat la menținerea duopolului dintre RAI și Mediaset. Utilizarea intensivă a resurselor limitate – spectrul de frecvențe – de către operatorii terestri justifică diferența dintre obligațiile ce le-au fost impuse în comparație cu cele ale operatorilor de pe alte platforme. Radiodifuziunile nu au dreptul să utilizeze frecvențele, dar autoritățile naționale de reglementare trebuie să aloce și să atribuie frecvențe radio pe criterii

⁽⁴⁰⁾ Cauza C-156/98 cit (a se vedea nota de subsol 35). În acest caz, beneficiarul indirect nu ar fi acționat probabil fără intervenția statului: beneficiarii sunt societățile în care au investit investitorii care beneficiază de avantajul fiscal și este posibil să existe cazuri în care astfel de societăți nu acționează tocmai pentru a beneficia de avantaj. Curtea de Justiție clarifică la punctele 25-28 din hotărârea sa judecătorească faptul că o măsură constituie ajutor în situația în care originea avantajului conferit în mod indirect întreprinderilor reprezintă o renunțare a statului membru la venitul din taxă pe care l-ar fi primit în mod normal, cu atât mai mult cu cât tocmai această renunțare dă dreptul investitorilor de a prelua acțiuni din acele întreprinderi în condiții mult mai avantajoase. Faptul că investitorii iau decizii în mod independent nu înseamnă că legătura dintre licența fiscală și avantajul acordat întreprinderilor în cauză se elimină, deoarece, în termeni economici, modificarea condițiilor de piață care generează avantajul este consecința scăderii veniturilor fiscale ale autorităților publice.

⁽⁴¹⁾ Cit. (a se vedea nota de subsol 24).

⁽⁴²⁾ Așa cum s-a explicat deja la punctul 9 de mai sus, transmisiunea digitală este mult mai eficientă în utilizarea spectrului de frecvențe radio.

⁽³⁹⁾ Raportul Anual al AGCOM, 30 iunie 2006.

obiective, transparențe, nediscriminatorii și proporționale⁽⁴³⁾. În cele din urmă, măsura nu este proiectată pentru a fi proporțională cu costurile transferului. În primul rând, Comisia nu consideră că o subvenție pentru consumatori poate fi ușor concepută pentru a fi proporțională cu posibilele costuri contractate de societăți în procesul de transfer. În al doilea rând, sarcina justificării proporționalității măsurii revine statului membru. Cu toate acestea, Italia nu a furnizat o estimare clară a costurilor transferului și nici nu a dat indicații precise cu privire la proporționalitatea beneficiilor radiodifuziunilor de pe urma măsurii.

Operatorii de rețea

(96) În măsura în care emisia presupune utilizarea serviciilor de transmisiune puse la dispoziție de operatorii de rețea, dezvoltarea televiziunii terestre digitale ar putea conferi, de asemenea, un avantaj pentru operatorii de rețea. Se poate considera că, disponibilitatea unui emițător de a plăti pentru serviciile de transmisiune depinde, *inter alia*, de venitul suplimentar ce poate fi obținut prin prezența acestuia pe o anumită platformă, care depinde, în schimb, de numărul de telespectatori de pe respectiva platformă. Din moment ce măsura are efect asupra numărului de consumatori pentru serviciile de televiziune terestră digitală, ar putea exista și un impact pozitiv asupra operatorilor de rețea.

(97) Nu există totuși certitudinea că măsura a influențat deja alegerea radiodifuziunilor în ceea ce privește prezența lor pe diferite platforme de transmisiune sau posibilitatea cuantificării prețului pe care radiodifuziunile ar fi fost dispuse să-l plătească în lipsa ajutorului. Mai mult, legăturile de proprietate între radiodifuziuni și operatorii de rețea pe platforma terestră digitală conduc la ideea că distincția dintre cele două tipuri de beneficiari este mai puțin importantă – punct cu care și Italia este de acord. Cu toate acestea, dacă măsura în cauză s-ar repeta în timp și ar favoriza în mod constant transferul telespectatorilor analogici existenți la platforma terestră digitală, ar afecta dimensiunea audienței pe diferite platforme până într-un punct în care ar influența și alegerea radiodifuziunilor în ceea ce privește prezența acestora pe o platformă dată. Prin urmare, o posibilă repetare a măsurii ar conferi operatorilor de rețea terestră digitală un avantaj față de operatorii de rețea prin satelit.

(98) În cele din urmă, există operatori de rețea care nu doar vând servicii de transmisiune către radiodifuziuni, dar și facilitează furnizarea serviciilor de televiziune direct către

public. Acesta este cazul, de exemplu, al operatorului prin cablu „triple play”⁽⁴⁴⁾ Fastweb, care este și un furnizor de servicii de televiziune cu plată. În acest caz, operatorul de rețea beneficiază de un avantaj similar cu cel al radiodifuziunilor, așa cum s-a arătat la punctele 84-88.

Producătorii de decodare

(99) Așa cum s-a arătat deja în decizia de deschidere a procedurii, avantajul indirect pentru producătorii de decodare îl reprezintă posibilitatea de a vinde o cantitate mai mare de decodare decât ar fi vândut fără această măsură. Efectul subvenției este în esență de a face decodarele vizate de această măsură mai ieftine pentru consumatori. Acest lucru permite producătorilor fie să sporească vânzările fără a scădea prețul produsului, fie să crească prețul fără a pierde clienții.

IV.A.3 SELECTIVITATE

(100) Avantajul pe care măsura îl conferă radiodifuziunilor terestre și operatorilor de televiziune cu plată prin cablu este selectiv. Nu toți emițătorii pot profita în mod indirect de pe urma măsurii. Există emițători care sunt prezenți doar pe platforma prin satelit, care nu vor putea profita de numărul sporit al telespectatorilor de televiziune digitală determinat de subvenție.

(101) Va exista un avantaj selectiv și pentru sectorul de producere a decodarelor.

IV.A.4 DENATURAREA CONCURENȚEI

(102) *Radiodifuziuni*

(103) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a stabilit ca avantajul acordat radiodifuziunilor și operatorilor de rețea terestre să fie în detrimentul radiodifuziunilor care folosesc platforme diferite sau radiodifuziunilor care nu pot transmite la momentul respectiv.

(104) Transmisiunea de televiziune terestră digitală nu concurează doar cu alte oferte de transmisiune analogică cu acces liber, dar și cu televiziunea cu plată: ajutorul permite operatorilor T-DVB și C-DVB să pătrundă pe piețele de televiziune cu plată la un preț mai scăzut și să concureze cu operatorii existenți (ca de exemplu Sky Italia). Acest fapt este confirmat de concluziile Raportului AGCOM⁽⁴⁵⁾, conform căruia subvenția are un rol decisiv în dezvoltarea audienței radiodifuziunilor prin utilizarea T-DVB, precum și de ancheta AGCM care subliniază importanța principiului neutralității tehnologice⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁴⁾ „Triple play” (triplu joc) este un termen de marketing care indică furnizarea colectivă de servicii de internet, telefonie și televiziune de mare viteză printr-o conexiune în bandă largă.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea punctul 88 litera (d) din Raportul AGCOM, cit. (a se vedea nota de subsol 20).

⁽⁴⁶⁾ Autoritatea de Concurență Italiană: „Conclusion of fact-finding investigation into sale of television commercials” (Concluzia anchetei de dezvăluire a faptelor în domeniul vânzării reclamelor de televiziune), Roma, 6 decembrie 2004.

⁽⁴³⁾ A se vedea articolul 9 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (directivă-cadru).

- (105) După primirea observațiilor din partea Italiei și a părților interesate, Comisia își susține opinia conform căreia avantajele selective conferite de subvenție pot denatura concurența. În primul rând, argumentele conform cărora operatorii prin satelit și cei terestri nu concurează pe aceeași piață de televiziune cu plată și prețul decodurului are doar un impact marginal asupra alegerii consumatorului între două platforme diferite sunt discutabile. Prin urmare, concluzia indusă de aceste argumente, și anume faptul că măsura nu denaturează concurența, trebuie respinsă.
- (106) În aplicarea articolului 87 alineatul (1) este suficient ca ajutorul să amenințe cu denaturarea concurenței prin conferirea unui avantaj selectiv. Chiar dacă pentru moment oferta de televiziune cu plată terestră digitală nu se poate compara cu oferta de televiziune cu plată prin satelit, din punct de vedere al tipului de serviciu (*pay-per-view* vs. abonament lunar) sau din punct de vedere al dimensiunii economice (televiziunea prin satelit a colectat aproape 95 % din veniturile de la abonați în 2005), există un anumit grad de substituție între cele două. De îndată ce platforma terestră digitală va lansa cu succes și va stabili pe piață servicii de televiziune cu plată – și datorită decodoarelor subvenționate – aceasta va putea concura cu servicii similare furnizate pe platforme alternative.
- (107) Acest lucru se confirmă prin dezvoltările înregistrate în alte state membre. De exemplu, în Marea Britanie, în ancheta BskyB citată mai sus, Office of Fair Trading (OFT) a ajuns la concluzia că meciurile de fotbal transmise în direct ale Asociației de Fotbal din Liga Întâi reprezentau o singură piață relevantă pentru toate platformele de televiziune. Prin urmare, este clar că în funcție de stadiul dezvoltării piețelor de televiziune cu plată, oferta de televiziune de pe platforma terestră digitală poate reprezenta un concurent pentru cea prin satelit.
- (108) În plus, subvențiile au venit la un punct critic în timp, anume când mulți telespectatori de televiziune terestră analogică se confruntă cu tranziția spre televiziune digitală și trebuie să aleagă între a investi în echipament pentru a recepționa transmisiile prin satelit sau terestre. Prin reducerea costului investiției în echipament pentru televiziune terestră (decodorul), subvențiile au un impact evident asupra acestei alegeri. Având în vedere costurile de schimbare între cele platforme după ce se face o alegere, subvențiile ar putea avea un efect de denaturare mai degrabă prelungit.
- (109) Ar trebui reamintit și faptul că în măsura AGCOM⁽⁴⁷⁾ în care s-a constatat existența unui posibil conflict de interese, pentru a decide dacă subvenția pentru decodoarele în cauză
- a provocat un conflict de interese în favoarea societăților deținute de primul ministru, s-a examinat piața televiziunii cu plată mai degrabă decât s-a evidențiat separarea dintre televiziunea terestră și prin satelit La punctul 52, afirmă că Mediaset, Telecom, Italia, Sky și Fastweb ar putea fi considerați posibili concurenți pe piața de televiziune cu plată, în ciuda tipului diferit de ofertă a televiziunii cu plată.
- (110) Argumentul prezentat de Italia și Mediaset conform căruia natura selectivă și efectul de denaturare a concurenței al măsurii nu este rezultatul alegerii comerciale a societății Sky de a utiliza tehnologia NDS, deoarece litera legii exclude decodoarele prin satelit din cadrul măsurii, chiar dacă operatorii prin satelit și-ar fi dorit să utilizeze decodoare cu o tehnologie relativ deschisă. Nu este relevant nici că, după modificările aduse Legii finanțelor pe 2006 pentru a permite subvenționarea tuturor decodoarelor „interoperabile” indiferent de platformă, Sky Italia nu a trecut de la decodoare de tehnologie închisă accesului public la decodoare ce pot fi subvenționate. De fapt, această strategie depinde de mulți factori, ca de exemplu investiții anterioare ale societății sau opțiunea de a aștepta decizia Comisiei privind compatibilitatea acestei măsuri noi.
- (111) O confirmare indirectă a faptului că accesul pe piața de televiziune cu plată la un preț redus denaturează concurența este dată de cercetarea Deutsche Bank (p. 18 și următoarele), care analizează scenariile finale pentru Mediaset ce rezultă din dezvoltarea transmisiunilor de meciuri de fotbal prin televiziune *pay-per-view* ca o funcție a clientelei neachiziționate de Sky Italia afectând ratele de creștere ale televiziunii cu plată DTH. Mai mult, cifrele puse la dispoziție de Sky Italia – menite să indice faptul că sporirea ratei de abonați Sky Italia este influențată de vânzarea decodoarelor subvenționate – tind să sprijine punctul de vedere conform căruia există un grad de concurență în cadrul pieței televiziunii cu plată.

Operatorii de rețea

- (112) Denaturarea concurenței nu apare doar la nivelul emițătorilor, ci e posibil să apară și la nivelul operatorilor de rețea. În luna decembrie 2005, existau aproximativ 4,8 milioane de telespectatori de televiziune prin satelit în Italia, dar doar 3,5 milioane erau abonați Sky. Prin urmare, restul de 1,3 milioane de telespectatori erau interesați de o ofertă cu acces liber disponibilă prin satelit. Acest lucru indică faptul că, pentru consumatori, televiziunea prin satelit cu acces liber poate fi o alternativă la televiziunea terestră digitală și prin cablu și poate deservi în aceeași măsură scopul de a facilita tranziția la televiziune digitală. Prin excluderea

⁽⁴⁷⁾ Cit. (a se vedea nota de subsol 5).

platformei de satelit din cadrul subvențiilor în cauză și prin orientarea acestora în mod selectiv către decodarea terestre digitale și prin cablu, măsura ar putea foarte bine să împingă telespectatorii spre radiodifuziuni care utilizează operatori de rețea terestră și prin cablu și nu spre cei ce utilizează operatori prin satelit.

IV.A.5 EFECTUL ASUPRA COMERȚULUI DINTRE STATELE MEMBRE

(113) Piețele de emisie și de servicii de rețea sunt deschise către concurența internațională. Prin favorizarea selectivă a anumitor radiodifuziuni sau operatori de rețea, se denaturează concurența în defavoarea agenților economici, care ar putea proveni din alte state membre. Exemplele operatorilor prin satelit sau al unuia dintre reclamanți, Sky TV, sunt foarte elocvente în această privință. Prin urmare, măsura în cauză favorizează anumite societăți față de concurenții de pe piața comună.

(114) Concluzia Comisiei conform căreia denaturarea concurenței dintre operatorii de televiziune și dintre operatorii de rețea poate afecta comerțul dintre statele membre, nu a fost contestată de nici una din părțile interesate. Prin urmare, Comisia confirmă concluzia deciziei de deschidere a procedurii și anume că măsura afectează comerțul dintre statele membre.

IV.A.6 CONCLUZIE

(115) Pe scurt, deși principalii beneficiari obțin doar un avantaj indirect de pe urma măsurii în cauză, Comisia consideră că măsura constituie ajutor de stat pentru operatorii de televiziune cu plată care utilizează T-DVB, care le permite, mai presus de toate, să creeze o bază de clienți și astfel să furnizeze servicii noi și să pătrundă pe piața televiziunii cu plată la costuri reduse. Acest lucru se aplică și operatorilor care furnizează servicii de televiziune cu plată și sunt așadar operatori de televiziune cu plată.

(116) Comisia consideră că măsura în cauză constituie ajutor indirect deoarece principalul efect al sistemului de ajutor a fost acela de a conferi un avantaj indirect beneficiarilor indicați, în ciuda faptului că aceștia nu au avut o legătură directă cu societățile producătoare de bunuri subvenționate.

(117) Existența ajutorului de stat în cauza de față nu e pusă la îndoială de posibila aplicare a hotărârii judecătorești Altmark⁽⁴⁸⁾ referitoare la o posibilă compensație pentru costurile serviciilor publice. Nu se satisface nici unul din cele patru criterii (definirea și repartizarea serviciului de interes economic general, determinarea *ex-ante* a parametrilor pentru compensație, nicio compensație excedentară și alegerea unui furnizor eficient prin licitație sau estimarea costurilor suplimentare nete ale unei întreprinderi mijlocii bine-gestionate).

(118) Prin urmare, observația venită din partea RAI conform căreia măsura nu constituie ajutor pentru RAI deoarece a fost obligată să facă anumite investiții în televiziunea digitală datorită mandatului său pentru servicii publice, nu poate fi acceptată.

(119) În ceea ce privește operatorii de rețea digitală terestră, Comisia – deși consideră că măsura în cauză denaturează concurența în favoarea lor – nu se află în postura de a afirma cu certitudine că avantajul exista deja în perioada de punere în aplicare a măsurii. Prin urmare concluzionează că acești operatori nu sunt beneficiarii ajutorului de stat în temeiul articolului 87 alineatul (1) CE.

(120) În cele din urmă, Comisia observă că în cadrul deciziei de deschidere a procedurii se definește o a treia categorie de posibili beneficiari indirecti ai măsurii pe lângă operatorii de televiziune și operatorii de rețea și anume producătorii de decodoare.

(121) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia își exprima îndoiala că măsura constituie ajutor pentru producătorii de decodoare, din moment ce subvenția se acordă pentru decodarea care au standardul MHP încorporat, adică un API deschis care este disponibil gratuit pentru orice producător. Ajutorul este destinat consumatorilor care pot alege dintre decodarea tuturor producătorilor; așadar se pare că ajutorul nu a favorizat selectiv orice tip de producător de decodoare pe baza locului de producție. Nici nu se pare că au existat producători specializați în producția de decodoare subvenționate, care ar fi putut fi favorizați față de producătorii altor modele. Mai mult, se pare că producătorii de decodoare nu concurează cu operatorii din alte sectoare care nu pot beneficia de măsură. În cele din urmă, măsura în cauză nu pare să caute, prin intermediul scopului său sau a structurii generale, să creeze un avantaj pentru producătorii de decodoare.

(122) Pe de altă parte, Comisia observă că producătorii de decodoare beneficiază de un avantaj sectorial de care nu pot beneficia și alte sectoare din economie și care creează o denaturare în alocarea resurselor în economie. Deși nici una din observațiile primite în contextul deciziei de deschidere a procedurii nu sugerează existența ajutorului în favoarea producătorilor de decodoare, Comisia consideră că nu se poate exclude pe deplin existența denaturării concurenței la nivelul lor.

(123) Cu toate acestea, Comisia mai consideră că, în acest caz, nu este necesar să se determine dacă măsura constituie sau nu ajutor pentru producătorii de decodoare în temeiul articolului 87 alineatul (1) CE. Efectul indirect al măsurii,

⁽⁴⁸⁾ Hotărârea judecătorească din 24 iulie 2003 în cauza C-280/00 *Altmark Trans GmbH*, Culegere 2003, p. I-7747, punctele 88-94.

în ceea ce privește sporirea vânzărilor de decodoare, este inerent oricărei inițiative pe care autoritățile publice se decid să o ia în favoarea dezvoltării televiziunii digitale, chiar și cea mai neutră din punct de vedere tehnic. Așa cum explică în secțiunea IV.B de mai jos, dacă ajutorul pentru producătorii de decodoare ar exista, Comisia l-ar considera compatibil în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE.

IV.B EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII

(124) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia și-a exprimat rezervele conform cărora măsura respectivă nu reprezintă o măsură de ajutor compatibilă cu piața unică pe baza articolului 87 alineatul (2) litera (a), articolului 86 alineatul (2) și articolul 86 alineatul (3) litera (c), după eliminarea aplicării celor trei excepții de la articolul 87 din Tratatul CE pentru cazul respectiv. Cu toate acestea, în observațiile lor, Italia și Mediaset au înaintat argumente pentru a contracara argumentele Comisiei referitoare la decizia de deschidere a procedurii, declarând ca măsura este compatibilă pe baza articolului 87 alineatul (2) litera (a) și articolului 87 alineatul (3) litera (c), iar Italia a evidențiat faptul că, din punctul său de vedere, excepțiile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (b) și la articolul 87 alineatul (3) litera (d) se aplică în cazul de față. După înaintarea observațiilor de către Italia și părțile interesate, Comisia își menține părerea conform căreia ajutorul în cauză nu este compatibil cu piața comună, pentru motivele stabilite mai jos în prezenta decizie.

IV.B.1 ARTICOLUL 87 ALINEATUL (2) LITERA (A) DIN TRATATUL CE

(125) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a susținut faptul că termenul „caracter social” trebuie interpretat în sens restrâns și, prin urmare, conform practicilor Comisiei, acest termen face referire la ajutorul acordat pentru nevoile grupurilor de populație defavorizată și a făcut trimitere la exemplul Orientărilor privind ajutorul de stat din sectorul aviației⁽⁴⁹⁾, secțiunea III.3, în care ajutorul cu caracter social trebuie să vizeze în principiu numai anumite categorii de pasageri. Comisia a argumentat faptul că în cazul acestei măsuri, legislația nu conține nicio trimitere la statutul economic sau social al beneficiarului. A făcut referire la ancheta AGCOM privind disponibilitatea pe piață a decodoarelor la un preț redus, ceea ce pare să sugereze faptul că nu întreaga populație are nevoie de ajutor pentru a trece la televiziunea digitală – conform tendinței de piață, în cel mai bun caz, mai mult de 50 % din gospodării vor

avea un decodor până în anul 2006, iar în cel mai rău caz până la începutul anului 2008⁽⁵⁰⁾.

(126) Argumentul adus de Italia, conform căruia cifra prezentată de AGCOM, de 50 % din totalul de gospodării vor avea un decodor până la sfârșitul lui 2006 sau 2008 este mică având în vedere costul ridicat al decodoarelor interoperabile, nu schimbă evaluarea Comisiei, întrucât Italia nu a prezentat niciun argument pentru a demonstra faptul că ajutorul este destinat numai grupurilor de populație care au nevoie de acesta și nici nu a demonstrat că întreaga populație are nevoie de ajutorul respectiv.

(127) De asemenea, argumentul conform căruia măsura va avea un efect indirect asupra gospodăriilor sărace drept rezultat al economiilor de scară induse de o reducere a prețurilor nu poate fi acceptată de Comisie din două motive. În primul rând, excepțiile de la norma generală de incompatibilitate a ajutorului cu piața comună trebuie să fie interpretate în sens restrâns. Același lucru este valabil și pentru noțiunea de ajutor cu caracter social, care trebuie interpretată ca ajutor numai cu privire la secțiunile dezavantajate ale populației. În al doilea rând, acceptarea argumentului propus de Italia ar însemna acceptarea argumentului conform căruia ajutorul acordat întregii populații are caracter social, deoarece ar ajuta grupurile de populație care au nevoie de ajutor. Adoptarea acestei abordări ar implica acceptarea faptului că toate ajutoarele indirecte furnizate prin intermediul consumatorilor sau investitorilor reprezintă ajutor compatibil, eludând astfel natura restrictivă a excepțiilor de la interdicția generală a ajutorului de stat.

(128) Pe scurt, măsura nu are caracter social, iar excepția bazată pe articolul 87 alineatul (2) litera (a) CE nu este aplicabilă.

IV.B.2 ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (B) DIN TRATATUL CE

(129) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a considerat că excepția prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (b) nu se aplică ajutorului în cauză. Cu toate acestea, în documentele predate, Italia argumentează că, deoarece transferul este un proiect de interes comun european care face parte din programul transnațional susținut de diverse state membre, renunțarea din articolul 87 alineatul (b) litera (3) trebuie să fie aplicată în conformitate cu decizia Curții de Justiție în ceea ce privește *Exécutif régional wallon și SA Glaverbel c. Comisia*⁽⁵¹⁾.

⁽⁵⁰⁾ A se vedea raportul AGCOM precitat, punctele 50-56.

⁽⁵¹⁾ Hotărârea din 8 martie 1988 în cauzele conexe C 62/87 și C72/87 *Exécutif régional wallon ans SA Glaverbel v Commission*, Culegere 1988, p. I-1573.

⁽⁴⁹⁾ JO C 350, 1994, p. 5. A se vedea secțiunea III.3.

(130) În aceste două cazuri, guvernul regional al Valoniei a susținut Glaverbel, o societate care investește în sectoare de înaltă tehnologie, precum dezvoltarea de celule fotovoltaice în strat subțire, care făcea parte din Programul european pentru cercetare și dezvoltare în tehnologia informației (ESPRIT). Pe această bază, guvernul regional din Valonia a declarat că ajutorul a fost compatibil cu excepția prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (b). Programul ESPRIT a fost lansat de Comunitatea Europeană. Curtea a stipulat că astfel Comisia și-a exercitat puterea discreționară în această privință și că părțile nu au demonstrat faptul că măsura a contribuit la realizarea unui proiect de interes comun european.

(131) În acest caz, Comisia nu ia în considerare faptul că măsurile luate de Italia pentru a promova vânzarea decodoarelor se califică pentru excepția menționată la articolul 87 alineatul (3) litera (b). Măsura reprezintă inițiativa individuală a unui stat membru care, conform explicațiilor ulterioare din prezenta decizie, cauzează o denaturare neneesară a concurenței. Nu poate fi considerată parte integrală a unui proiect bine definit, convenit sau coordonat cu alte state membre, astfel încât să excludă efectele adverse asupra comerțului și concurenței și să asigure un interes comun european. În ceea ce privește comentariul Italiei conform căruia încheierea transferului este în interesul Comunității și că un număr crescător de state membre susțin acest scop, respectiva argumentație va fi susținută în secțiunea următoare, care pune în discuție posibilele baze de compatibilitate menționate la articolul 87 alineatul (3) litera (c).

IV.B.3 ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (C) DIN TRATATUL CE

(132) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a declarat că nu a fost convinsă de faptul că ajutorul acordat radiodifuziunilor poate fi considerat compatibil în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Comisia își menține părerea chiar și după efectuarea observațiilor înaintate de către părțile interesate.

(133) Pentru ca ajutorul să fie compatibil în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c), trebuie să urmărească un obiectiv de interes comun printr-o metodă necesară și proporțională. În special, măsura trebuie evaluată prin prisma următoarelor întrebări:

- (a) Urmărește măsura de ajutor un obiectiv bine definit de interes comun?
- (b) Este ajutorul destul de bine elaborat pentru a furniza obiectivul de interes comun, de exemplu ajutorul

propus abordează eșecul de piață sau un alt obiectiv? În special:

- (i) reprezintă măsura de ajutor un instrument adecvat, de exemplu există alte instrumente mai potrivite?
  - (ii) are loc un efect de stimulare, de exemplu, modifică ajutorul comportamentul societăților?
  - (iii) este măsura de ajutor proporțională, de exemplu se poate obține aceeași schimbare a comportamentului prin acordarea unui ajutor mai puțin substanțial?
- (c) Sunt denaturările concurenței și efectului asupra comerțului limitate astfel încât balanța totală să fie pozitivă?

IV.B.3.1 Obiectivul de interes comun

(134) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia și-a menținut părerea conform căreia tranziția la digital presupune mari avantaje – o utilizare mai eficientă a spectrului de frecvențe și posibilități mărite de transmisie – ducând la servicii noi de o calitate mai bună și la o posibilitate mai mare de alegere a consumatorilor. În consecință, în decizia de deschidere a procedurii, Comisia a considerat faptul că tranziția de la transmisiunea analogică la cea digitală și răspândirea standardelor deschise pentru interactivitate trebuie considerate obiective de interes comun. Italia a convenit împreună cu Comisia asupra depunerii sale. Cu toate acestea, Europa7 a repetat observațiile efectuate de Sky Italia în cadrul reclamațiilor sale și a evidențiat faptul că la mijloc nu se află niciun interes general deoarece, la momentul respectiv, achiziționarea de decodoare digitale era legată numai de activități comerciale, iar beneficierea de transfer a fost deja amânată până în 2012.

(135) Comisia nu este de acord cu Europa7. În primul rând, conform celor menționate în decizia de deschidere a procedurii, Comisia susține în mod activ tranziția la digital și a evidențiat aceste avantaje în Panul de acțiune al eEurope pe 2005, în cele două comunicări privind tranziția la digital⁽⁵²⁾ și comunicarea sa „e2010 – Societate informațională europeană pentru dezvoltare și ocuparea forței de muncă”⁽⁵³⁾. Regulamentul nu trebuie să impună și nici să facă discriminări în favoarea utilizării unei platforme digitale specifice – de exemplu, trebuie să respecte așa-numitul principiu al „neutralității tehnologice”, dar, conform Directivei 2002/21/CE⁽⁵⁴⁾, poate fi preconizată o intervenție a cărui scop este corectarea eșecurilor de piață specifice unei platforme. În cele din urmă, trebuie să prevaleze platformele care oferă cele mai semnificative beneficii consumatorilor.

⁽⁵²⁾ COM(2003) 541 final și COM(2005) 204 final, precitate (a se vedea nota de subsol 7).

⁽⁵³⁾ Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, COM(2005) 229 final, 1 iunie 2005.

⁽⁵⁴⁾ Precitat (a se vedea nota de subsol 14). A se vedea considerentul 18.

(136) În comunicarea privind interoperabilitatea serviciilor de televiziune digitală interactivă⁽⁵⁵⁾, Comisia subliniază de asemenea relevanța „interactivității” și „interoperabilității”. Comunicarea precizează următoarele: „Comisia urmărește să asigure faptul că cetățenii europeni beneficiază de o gamă crescândă de servicii interactive ale televiziunii digitale, disponibile pe un număr mereu crescător de platforme de transmisiune”. Într-adevăr, televiziunea interactivă adaugă un strat suplimentar funcționalității televiziunii digitale (DTV) în afara imaginilor video care ar putea fi exploatare în viitor numai în scopuri comerciale, dar pentru a pune de asemenea în aplicare funcțiile de e-government pentru partea populației cu cele mai multe dificultăți în domeniul informaticii.

(137) În comunicări Comisia a subliniat de asemenea faptul că lipsa de interoperabilitate (care vizează atât interoperabilitatea tehnică și problemele de acces) și posibilele constrângeri privind alegerea consumatorilor pot influența întotdeauna fluxul liber al informațiilor, pluralismul media și diversitatea culturală. Aceste preocupări pot fi rezumate astfel. Consumatorii nu ar putea cumpăra un aparat de recepție standardizat, universal, capabil să recepționeze toate serviciile interactive cu acces liber și de televiziune cu plată și ar fi constrânși să folosească aparate de recepție mai scumpe care conțin interfețe de programare a aplicațiilor. Radiodifuziunile ar întâmpina obstacole în dezvoltarea și livrarea serviciilor interactive deoarece ar trebui să negocieze cu operatorii de rețele integrate vertical, care controlează tehnologiile interfețelor de programare a aplicațiilor. Interfețele deschise de programare a aplicațiilor facilitează interoperabilitatea, de exemplu portabilitatea conținutului interactiv între mecanismele de livrare cu funcționalitate deplină a conținutului. Comisia evidențiază de asemenea faptul că standardul MHP (platformă multimedia internă) este la momentul actual cel mai avansat standard deschis de interfață de programare a aplicațiilor din Europa și că va lua măsuri suplimentare pentru a promova adoptarea voluntară a acestui standard. Una din metodele de reducere a costurilor suplimentare pentru consumatorii care utilizează echipamente ce includ motoare standard, precum MHP, este subvenționarea achizițiilor la nivelul consumatorilor. Prin urmare, se conchide că statele membre pot oferi subvenții pentru consumatori.

(138) În al doilea rând, chiar dacă aceste avantaje – în special avantajele care nu au legătură cu activitățile comerciale – vor avea efecte în viitor, aceasta nu reprezintă un motiv de a crede că măsura nu va contribui la atingerea unui obiectiv de interes comun. Comisia nu crede că, datorită faptului că singurele beneficii care pot fi observate sunt legate în prezent de activități comerciale, implică faptul că nu există niciun obiectiv de interes comun. Într-adevăr, avantajele consumatorilor nu reprezintă numai o parte esențială a oricărei politici privind concurența, dar și consecința pozitivă a intervenției guvernamentale și bunăstarea crescătoare a consumatorilor pot fi de asemenea incluse în definiția interesului comun.

(139) Astfel Comisia își menține părerea conform căreia măsura urmărește un obiectiv bine definit de interes comun.

IV.B.3.2 *Ajutor bine elaborat*

(140) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a recunoscut faptul că transferul poate fi împiedicat de anumite eșecuri de piață și probleme de coeziune socială astfel încât, în principiu, subvențiile pentru consumator reprezintă o metodă acceptabilă de promovare a transferului, cu condiția respectării principiului neutralității tehnologice.

(141) Comisia și-a exprimat părerea preliminară privind măsura în cauză în ceea ce privește posibilele tipuri⁽⁵⁶⁾ de eșec de piață sau probleme sociale și de asemenea, în special, piețele aferente radiodifuziunilor, precum:

- (a) Dezvoltarea transmisiunii terestre digitale poate fi limitată prin coordonarea problemei dintre jucătorii de piață.
- (b) Măsura reprezintă o compensare pentru consumatorii care au nevoie de actualizarea echipamentelor lor analogice.
- (c) Prezența puterii de piață poate împiedica atingerea tuturor avantajelor concurenței între operatori.
- (d) Transferul poate avea efecte externe datorită unei mai bune utilizări a spectrului de frecvențe.
- (e) Măsura promovează inovația și dezvoltarea de servicii noi, un anumit tip de efect extern.

(142) În ceea ce privește aceste puncte, în primul rând trebuie să se stabilească dacă aceste eșecuri reprezintă eșecuri de piață care împiedică atingerea eficienței economice. În al doilea rând, trebuie să se determine dacă ajutorul de stat este măsura corectivă adecvată și, în al treilea rând, dacă ajutorul acordat este minimul necesar pentru atingerea obiectivului.

Problema de coordonare

(143) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a recunoscut faptul că problema de coordonare dintre jucătorii de piață poate reprezenta în principiu „un eșec de piață” deoarece emițătorii trebuie să convină asupra unor date comune pentru realizarea transferului în vederea minimalizării

⁽⁵⁵⁾ A se vedea COM (2004) 541, precitată (a se vedea nota de subsol 7).

⁽⁵⁶⁾ A se vedea, de asemenea, Decizia 2006/513/CE a Comisiei – precitată (a se vedea nota de subsol 24).

costurilor transmisiunii paralele, în special deoarece spectrul de frecvențe nu este suficient pentru a transmite semnale pentru televiziunea analogică și cea digitală în paralel (așa numita fază de transmisiune simultană). Consumatorii pot să nu dorească să efectueze transferul la televiziunea digitală până când aceasta nu va beneficia de un număr mare de radiodifuziuni. În consecință, este posibil ca radiodifuziunile să dorească să aștepte alți operatori înainte de a se transfera la o altă platformă digitală. Fără coordonare între operatori, această abordare poate întârzi transferul. Prin urmare se dorește limitarea lungimii fazei de transmisiune simultană și obținerea transferului simultan al radiodifuziunilor.

(144) Cu toate acestea, Comisia consideră că măsura nu este instrumentul adecvat pentru a viza un astfel de eșec de piață. Într-adevăr, existența unui termen obligatoriu pentru transfer – 31 decembrie 2006 la momentul punerii în aplicare a măsurii – pare deja suficient pentru a ajuta radiodifuziunile să planifice o trecere coordonată către noua platformă și adaptarea consumatorilor la noua tehnologie de transmisiune. Subvențiile pentru consumatori pot spori cererea de servicii de televiziune digitală terestră, dar nu se adresează în mod special problemei de coordonare dintre jucătorii de piață.

(145) În privința primului aspect, Italia a comentat faptul că existența unui termen obligatoriu nu este suficientă pentru a asigura deconectarea în absența unei cereri; de fapt, consumatorii care nu sunt interesați de televiziunea cu plată nu sunt pregătiți, dat fiind faptul că radiodifuzorii tereștri nu sunt interesați să subvenționeze achiziționarea de către consumatori a decodorului în acest context. În consecință, dată fiind situația competitivă dintre operatorii deja existenți din cadrul sectorului de televiziune terestră analogică și faptul că cei mai mulți consumatori folosesc televiziunea terestră analogică, niciun operator nu era stimulat să înceapă procesul de digitalizare.

(146) Comisia își menține opinia conform căreia existența unui termen legislativ reprezintă un instrument suficient pentru rezolvarea eșecului de piață datorită nevoii de coordonare. Deoarece autoritățile din Italia au luat decizia de a începe procesul de transfer și au stabilit un termen statutar pentru deconectarea modului analogic, radiodifuziunile deja existente au trebuit să ia acest lucru ca atare și, în consecință, au trebuit să elaboreze noi strategii comerciale. Eventualele dificultăți datorate cererii reduse trebuie să fie evaluate sub forma unei probleme separate și nu trebuie să fie legate de nevoia de coordonare între jucătorii de piață.

(147) În fiecare caz, Comisia consideră că, dată fiind dimensiunea mare a pieței de televiziune terestră din Italia, riscul ca o masă critică de consumatori să nu fie atinsă – suficientă pentru a justifica investiția în televiziunea digitală terestră –

nu este atât de ridicată încât operatorii comerciali să nu poată face față situației.

Compensarea pentru consumatori

(148) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a susținut că acordarea de compensații consumatorilor care trebuie să își actualizeze echipamentul analogic reprezintă un pas necesar pentru un proces de transfer fără probleme. Deși acest argument justifică ajutorul acordat consumatorilor, nu justifică discriminarea dintre platformele terestre și de satelit deoarece ghidarea consumatorilor către o platformă digitală anume nu este necesară, ca în cazul acestei măsuri.

(149) În cadrul documentelor depuse, Italia a repetat argumentul anterior, potrivit căruia măsura conține cerința ca decodoarele să permită recepția televiziunii cu acces liber fără ca utilizatorul să trebuiască să plătească, ceea ce exclude deja platforma de satelit din avantajele măsurii deoarece operatorul principal prin satelit, Sky Italia, solicită un onorariu pentru a accesa programele.

(150) Cu toate acestea, Comisia observă faptul că satelitul prezintă o ofertă de televiziune cu acces liber disponibilă consumatorilor care nu sunt abonați la Sky. În plus, nu par să existe motive pentru a refuza subvenția consumatorilor care aleg să se transfere la serviciile digitale oferite pe bază de abonament. Într-adevăr, Italia acceptă această abordare în momentul în care acordă subvenția consumatorilor din cadrul platformei de cablu, care au nevoie de un abonament.

(151) În cazul în care condiția fără plată trebuie să fie interpretată sub forma unui cost suplimentar necesar pentru recepționarea canalelor fără plată în comparație cu costurile deja plătite de consumator pentru recepționarea altor servicii furnizate de către emițător, abonații televiziunii prin satelit nu suportă costuri suplimentare pentru a viziona televiziunea cu acces liber. Pe de altă parte, dacă dispoziția solicită ca un consumator să nu suporte niciun cost pentru a recepționa canale cu acces liber, nu este clar de ce subvenția este acordată pentru decodare aparținând de alte platforme care necesită plata unui comision de subvenție pentru anumite servicii de telecomunicații și internet.

(152) Italia consideră că tratamentul diferențial dintre S-DVB și C-DVB poate fi justificat prin intermediul politicii curente de încurajare a răspândirii benzii largi. Comisia nu poate accepta acest argument deoarece asistența acordată pentru banda largă nu poate justifica denaturarea concurenței dintre radiodifuziuni, iar orice eventual ajutor acordat pentru bandă largă trebuie să fie luat în considerare în mod corespunzător și evaluat în mod autonom.

Consolidarea concurenței între diversele platforme de distribuție

(153) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a amintit faptul că ajutorul nu este un instrument adecvat pentru a urmări lipsa concurenței și că punerea la dispoziție a unei măsuri de ajutor tehnologiei terestre nu reprezintă un argument valid pentru compatibilitate, deoarece Sky Italia se bucură de o poziție de monopol pe piața de difuzare prin satelit și pe piața televiziunii cu plată.

(154) Comisia subliniază faptul că angajamentele necesare în contextul obținerii controlului de către News Corporation asupra Telepiù și Stream ridică deja întrebări referitoare la concurență. Într-adevăr, faptul că este imposibil, în special pentru Sky, să achiziționeze drepturile asupra tuturor platformelor de transmisiune a meciurilor de fotbal desfășurate în direct favorizează, în mod clar, ceilalți operatori de televiziune cu plată, inclusiv emițătorii de televiziune digitală terestră.

Existența externalităților

(155) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a declarat faptul să radiodifuziunile analogice deja existente erau deja favorizate în cadrul procesului de transfer deoarece licențele digitale au fost acordate în mod automat și fără nicio compensare din partea statului față de operatorii de rețea conectați la radiodifuziuni. Cu toate că aceștia au trebuit să pună o parte a frecvențelor lor radio la dispoziția unor terțe părți, radiodifuziunilor le-au fost garantate 60 % din capacitățile de transmisiune. Mai mult, tehnologia digitală permite radiodifuziunilor o capacitate mai mare de transmisiune la costuri mai reduse. Aceste elemente au părut suficiente pentru a compensa radiodifuziunile pentru costurile transferului digital.

(156) Italia și Mediaset declară că acest argument nu ia în considerare costurile reale/avantajele transferului, considerând că beneficiarii principali ai transferului (concurenți) diferă de cei care suportă costul transferului (consumatori și, în mod special, operatorii deja existenți). Reducerea costurilor nu compensează operatorii deja existenți pentru concurența ridicată pe care sunt obligați să lanseze 40 % din calitatea lor de producători independenți. Prin urmare, operatorii deja existenți nu dispun de stimulente pentru deconectare și, dacă radiodifuziunile analogice beneficiază de orice fel de avantaj, acest lucru trebuie considerat drept o compensare a costurilor acumulate de operatorii deja existenți.

(157) Comisia consideră că argumentul prezentat mai sus se bazează pe o ipoteză incorectă, anume că pierderile pe care operatorii deja existenți, cu putere de piață, le pot suferi în urma concurenței ridicate de pe piață trebuie să fie compensate. Un transfer obligatoriu sau o realocare a frecvențelor care pun la dispoziție spațiu pentru noi concurenți este o intervenție legală legitimă care nu necesită compensări, luând în considerare, în special, faptul că licențele anterioare au fost acordate fără a se organiza o licitație sau a se da un termen limită. În consecință, pierderile de venit suferite de către radiodifuziunile deja existente nu trebuie luate în considerare atunci când se stabilesc costurile transferului.

(158) Un alt argument înaintat de Mediaset susține că, dacă ar trebui să finanțeze personal costul decodoarelor de tehnologie deschisă, acestea ar face obiectul parazitismului concurenței, deoarece consumatorii privesc de asemenea alte canale prin intermediul decodoarelor finanțate de Mediaset.

(159) Comisia nu respinge în totalitate acest argument, cu toate că aceasta consideră că radiodifuziunile ar putea avea un interes în punerea la dispoziție a unei oferte mai largi telespectatorilor – incluzând de asemenea și canalele concurenței. Acest lucru este adevărat în special în cazul pieței din Italia, unde consumatorii sunt obișnuiți să vizioneze televiziunea cu acces liber și unde, cu ajutorul decodoarelor deschise subvenționate, este posibilă reproducerea folosind noua tehnologie digitală, cadrul existent în prezent pentru tehnologia analogică (cu adăugarea televiziunii cu plată). În acest context este de așteptat ca principalele radiodifuziuni să suporte costul de subvenționare a achiziției decodoarelor și să se supună „parazitismului”⁽⁵⁷⁾.

(160) În orice caz, Comisia acceptă că statul poate interveni pentru a stimula cererea și a ajuta radiodifuziunile să suporte costurile transferului, prin prisma externalităților

⁽⁵⁷⁾ Comisia consideră că, luând în considerare situația deosebită a unei puternice integrări verticale a pieței de televiziune din Italia, riscurile la care părțile fac trimitere nu sunt foarte mari, cel puțin pentru unii operatori. Se pare că opinia susținută de Comisie este împărțită și de unii operatori financiari. Într-adevăr, Deutsche Bank, în studiul citat anterior, afirmă: „Desigur, riscul este că ... Mediaset contribuie la subminarea propriei francize cu platformă terestră ... considerăm că ... pe măsură ce se renunță la televiziunea analogă, este mult mai logic să se valorifice oportunitatea oferită de lipsa de hardware pentru televiziunea cu plată, care apare ca urmare a situației unice din infrastructura radiodifuziunii din Italia. Credem că Mediaset și RAI vor continua să domine împreună cotele de audiență ale televiziunii digitale terestre... Dat fiind controlul pe care îl exercită asupra accesului clienților televiziunii digitale terestre la noile canale care încearcă să folosească multiplexurile lor, suntem de părere că vor ști să-și asigure controlul asupra situației concurențiale de pe piață.”

implicate și eventualelor probleme legate de parazitism. Cu toate acestea, consideră că aceste argumente nu justifică faptul că ajutorul este menit în principal televiziunii terestre și exclude platforma de satelit concurentă.

Promovarea inovației

- (161) În cadrul documentului depus înaintea deciziei de deschidere a procedurii, Italia a declarat că tehnologia digitală va servi la promovarea inovației prin oferirea interactivității (posibilitatea utilizatorului de a „dialoga” cu sistemul) și interoperabilității (posibilitatea utilizatorului de a accesa toate radiodifuziunile prin intermediul unui singur decodor).
- (162) În decizia de deschidere a procedurii, Comisia a recunoscut faptul că măsura a aliniat prețul decodoarelor interactive cu cel al modelelor mai puțin sofisticate care nu beneficiază de servicii interactive (zappere).
- (163) Cu toate acestea, în observațiile sale privind decizia de deschidere a procedurii, Italia nu a pus la dispoziție motive valide pentru excluderea din măsură a modului prin satelit, ci a repetat pur și simplu faptul că în momentul punerii în aplicare a măsurii, interactivitatea decodoarelor prin satelit a fost foarte limitată datorită utilizării unei tehnologii proprii, fără standardele deschise ale interfețelor de programare a informațiilor.
- (164) Comisia consideră că aceste argumente nu reprezintă un motiv valid pentru a lua în considerare faptul că ajutorul acordat operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și operatorilor de televiziune cu plată prin cablu este compatibil din următoarele motive. În primul rând, din punct de vedere tehnic era posibilă punerea în circulație a decodoarelor cu capacități interactive avansate pentru telespectatorii televiziunii cu acces liber prin satelit. Prin excluderea *a priori* a decodoarelor prin satelit, măsura a limitat probabil difuzarea decodoarelor prin satelit de calitate superioară. În al doilea rând, Sky Italia a lansat transferul său prin intermediul unei tehnologii cu standarde închise în timpul lui 2004 și până la începutul lui 2005. Nu se exclude faptul că Sky Italia ar fi luat o decizie diferită dacă măsura de ajutor ar fi inclus de asemenea și satelitul.
- (165) Astfel, Comisia rămâne la opinia că excluderea platformei de satelit, bazată pe argumentul conform căruia la momentul adoptării primei măsuri satelitul folosea numai decodoare „non-interoperabile”, nu pare să ia în considerare faptul că operatorii prin satelit ar fi fost dispuși și capabili să pună la dispoziție „interoperabilitatea” pentru a beneficia de această măsură.

IV.B.3.3 *Evitarea denaturărilor inutile*

- (166) În timp ce intervenția publică ar putea fi justificată prin prisma existenței anumitor eșecuri de piață și eventuale probleme de coeziune, Comisia își menține opinia conform căreia măsura dă naștere anumitor denaturări inutile ale concurenței.
- (167) Comisia a explicat în cadrul secțiunii IV.A.3 „Denaturarea concurenței” motivul pentru care crede că această denaturare există, contrar reclamațiilor efectuate de Italia și Mediaset. Mai mult, conform celor stipulate în decizia de deschidere a procedurii, excluderea operatorilor prin satelit în mod explicit din măsura de ajutor este inutilă. Are de asemenea efectul de denaturare a concurenței pe piața televiziunii cu plată unde anumiți beneficiari sunt operatori deja existenți pe piața foarte concentrată a televiziunii analogice terestre și se pot baza pe audiențe foarte mari.
- (168) Cu toate acestea, în cazul producătorilor de decodoare, nu există o denaturare inutilă a concurenței. Măsura promovează dezvoltarea tehnologică sub formă de decodoare de înaltă performanță cu standarde disponibile tuturor producătorilor. Orice producător de decodoare dispus să se angajeze la o astfel de producție poate câștiga din aceste avantaje, inclusiv producătorii localizați în alte state membre. Cu toate că este adevărat că măsura va modifica alocarea normală a resurselor de pe piață prin stimularea cererii de decodoare, acesta este un efect inerent și inevitabil al oricărei politici publice în favoarea digitizării – chiar și a celei mai neutre din punct de vedere tehnologic. Prin urmare nu se poate spune că măsura introduce denaturări inutile ale concurenței din punctul de vedere al producătorilor de decodoare.

IV.B.3.4 *Concluzie privind articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE*

- (169) Articolul 87 alineatul (3) litera (c) impune un echilibru între evoluțiile pozitive permise de o măsură anume și efectele negative ale acesteia asupra concurenței. În contextul prezent, se pare că tranziția la digital și interoperabilitatea reprezintă obiective de interes comun, care, în prezența externalităților cauzate de transfer și a problemelor de coeziune legate de obligația impusă consumatorilor de a se transfera la televiziunea digitală, poate, în principiu, justifica ajutorul sub forma unei subvenții acordate consumatorului.
- (170) Cu toate acestea, măsura prezintă anumite caracteristici care nu sunt nici necesare și nici proporționale și care creează o denaturare inutilă în favoarea operatorilor terestri de televiziune deja existenți pe o piață caracterizată printr-un oligopol strict, în care aceste denaturări pot avea un impact considerabil asupra concurenței.

(171) În consecință, Comisia consideră că ajutorul acordat radiodifuziunilor terestre digitale care oferă servicii de televiziune cu plată și operatorilor de televiziune cu plată prin cablu nu pot fi considerați compatibili în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE. Comisia consideră de asemenea că măsura în favoarea producătorilor de decodoare, dacă ar reprezenta într-adevăr un ajutor, ar fi compatibilă în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

IV.B.4 ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (D) DIN TRATATUL CE

(172) Italia declară că, dată fiind prezența a multor radiodifuziuni locale terestre pe care guvernul din Italia dorește să le protejeze, măsura este compatibilă în baza excepției menționate la articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE datorită efectelor pozitive ale acesteia asupra diversității culturale. Având în vedere faptul că satelitul nu este adecvat furnizării de servicii locale, decodoarele prin satelit nu ar trebui să facă obiectul subvenției.

(173) Comisia consideră că argumentul prezentat de Italia nu poate fi acceptat. Măsura nu are în mod special scop de promovare a obiectivelor culturale și nici de îmbogățire a diversității culturale prin favorizarea exclusivă a operatorilor locali care, fără acest ajutor, nu ar fi prezenți pe piață. Măsura este gândită în favoarea radiodifuziunilor terestre și operatorilor de televiziune cu plată prin cablu în general. Prin urmare, dată fiind aplicabilitatea restrictivă a excepțiilor, Comisia nu poate accepta ca o măsură pe scară largă cu impact semnificativ să poată fi justificată prin efectele pozitive asupra radiodifuziunilor locale.

IV.B.5 ARTICOLUL 86 ALINEATUL (2) DIN TRATATUL CE

(174) Comisia consideră că excepția menționată la articolul 86 alineatul (2), care se poate aplica compensărilor de stat pentru costurile de furnizare a serviciilor publice, nu poate fi invocată în cazul de față. Statul membru nu a definit în mod clar și nu a impus obligații serviciului public pentru care măsura ar constitui o compensare proporțională. De fapt, măsura este, de asemenea, în avantajul activităților comerciale normale ale diverșilor operatori care nu pun la dispoziție servicii publice.

(175) Chiar și în cazul organismului public de radiodifuziune RAI, dacă ar exista obligații ale serviciilor publice legate de investițiile în televiziunea digitală, costul acestor investiții ar fi trebuit identificat în mod clar astfel încât să permită un nivel adecvat de compensare.

IV.B.6 CONCLUZII PRIVIND EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII

(176) Se stabilește că ajutorul acordat operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și de televiziune cu plată operatorilor prin cablu nu se califică pentru niciuna din excepțiile prevăzute în Tratat și prin urmare nu este compatibil cu piața comună.

IV.C CONCLUZII PRIVIND EVALUAREA JURIDICĂ

(177) Comisia conchide că subvenția acordată de Italia operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și operatorilor de televiziune cu plată prin cablu pentru achiziționarea decodoarelor capabile să recepționeze programe care emit folosind tehnologia terestră digitală constituie un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Ajutorul nu este compatibil cu piața comună. Situația nu a fost adusă la cunoștința Comisiei de către statele membre în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE și a fost pus în aplicare în mod ilegal, fără autorizația Comisiei. Prin urmare trebuie recuperat de la operatorii de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și de la operatorii de televiziune cu plată prin cablu implicați.

(178) Comisia conchide de asemenea că nu trebuie recuperat niciun ajutor de la producătorii de decodoare.

V. ELIMINAREA AJUTORULUI

V.A NEVOIA DE ELIMINAREA A AJUTORULUI

(179) În conformitate cu precedentele juridice stabilite de Curtea de Justiție, Comisia are competența de a decide dacă statul în cauză trebuie să elimine sau să modifice ajutorul⁽⁵⁸⁾ atunci când descoperă că acesta este incompatibil cu piața comună. Curtea a susținut de asemenea că obligația unui stat de a elimina ajutorul primit de Comisie ca incompatibil cu piața comună este concepută astfel încât să restabilească situația precedentă⁽⁵⁹⁾. În acest context, Curtea a stabilit faptul că obiectivul este atins de îndată ce destinatarul a rambursat sumele acordate prin intermediul unui ajutor ilegal, pierzând prin urmare avantajul de care se bucurase față de concurenții săi de pe piață, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită⁽⁶⁰⁾.

(180) În baza precedentul juridic respectiv, articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/99⁽⁶¹⁾ prevede următoarele: „Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză

⁽⁵⁸⁾ Cauza C-70/72 *Comisia c. Germania*, Culegere 1973, p. 813, punctul 13.

⁽⁵⁹⁾ Cauzele conexate C-278/92, C-279/92 și C-280/92 *Spania c. Comisia*, Culegere 1994, p. I-4103, punctul 75.

⁽⁶⁰⁾ Cauza C-75/97 *Belgia c. Comisia*, Culegere 1999, p. I-3671, punctele 64-65.

⁽⁶¹⁾ A se vedea nota de subsol 2.

să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar [...]. Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.”

(181) În documentul depus, Italia a argumentat lipsa necesității impunerii de către Comisie a recuperării, deoarece acest lucru ar fi împotriva principiului general de drept:

(a) Conform afirmațiilor Italiei, impunerea recuperării este împotriva principiului de protecție a încrederii legitime deoarece chiar și activi, radiodifuziunile nu ar putea refuza ajutorul sau nu i s-ar putea opune în niciun fel. Italia argumentează că același raționament a fost aplicat și în cazul Deciziei 2006/513/CE ⁽⁶²⁾.

(b) În plus, conform afirmațiilor Italiei, este clar faptul că recuperarea a fost imposibilă de la început ⁽⁶³⁾. Italia argumentează că în acest caz este imposibil să se stabilească ce radiodifuziune a beneficiat de măsură și în ce măsură, astfel încât Comisia nu ar trebui să solicite recuperarea.

(182) În cazul de față Comisia consideră că recuperarea nu este împiedicată de niciun principiu general din dreptul comunitar. În special, ca și în cazul încrederii legitime, Curtea de Justiție a declarat că: „datorită naturii obligatorii a supravegherii ajutorului de stat de către Comisie în temeiul articolului 87 din Tratat, întreprinderile cărora le-au fost acordate ajutoare nu pot, în principiu, susține o încredere legitimă conform căreia ajutorul este legal cu condiția să fi fost acordat în conformitate cu procedura stabilită în respectivul articol. Un operator activ ar trebui în mod normal să poată stabili dacă procedura respectivă a fost respectată” ⁽⁶⁴⁾. Numai în cazurile în care destinatarul se poate baza pe „circumstanțe excepționale pe baza cărora a presupus pe bună dreptate că ajutorul este legal” poate refuza returnarea ajutorului ⁽⁶⁵⁾.

(183) Ajutorul în cauză a fost acordat fără o notificare prealabilă. În plus, existența circumstanțelor excepționale nu poate fi stabilită în acest caz deoarece nu există niciun element care să determine societatea destinatară să creadă că era îndreptățită să presupună, pe baza faptelor specifice sau asigurărilor Comisiei, că un avantaj acordat de autoritățile publice nu trebuie considerat ajutor.

(184) În ceea ce privește imposibilitatea beneficiarilor de a „refuza” ajutorul, Comisia observă că, în cazul în care un astfel de argument va fi acceptat, statele membre vor putea acorda ajutor indirect prin intermediul consumatorilor, fără

a fi posibilă restabilirea de către Comisie a condițiilor normale de concurență. Comisia evidențiază de asemenea faptul că referința la Decizia 2006/513/CE ⁽⁶⁶⁾ nu este relevantă deoarece în acest caz Comisia a decis anularea măsurii prin recuperarea întregului ajutor de la beneficiarii direcți, decizie aplicată întocmai. Nu a fost ridicată problema dacă ajutorul poate fi „refuzat”. În plus, trebuie observat faptul că în cauza *Germania c. Comisie* ⁽⁶⁷⁾, Comisia a ordonat recuperarea ajutorului plătit investitorilor care achiziționaseră acțiuni la societățile localizate în noul *Länder* al Germaniei și în Berlinul de Vest, iar acest ordin de recuperare a fost confirmat de Curte.

(185) Italia a argumentat de asemenea că recuperarea este imposibilă din moment ce nu se poate stabili ce radiodifuziune a beneficiat de un transfer al resurselor de stat și la ce sumă s-a ridicat transferul.

(186) Este corect că în acest caz Comisia nu poate impune o obligație a cărei punere în aplicare ar fi imposibilă în termeni obiectivi și absoluți. Comisia recunoaște că datorită datelor acestui caz, stabilirea sumelor din resursele de stat care au ajuns cu adevărat la destinatarul ajutorului poate fi mai dificilă decât în alte cazuri. Cu toate acestea, Comisia consideră că respectiva cuantificare a avantajului acordat destinatarilor ajutorului nu este imposibilă.

(187) Prin urmare Comisia este de părere că nu există suficiente baze pentru a scuti statul membru de obligația sa de a elimina măsura și de a restabili condițiile concurenței.

V.B DESTINATARII AJUTORULUI DE STAT

(188) În cazul de față, statul a plătit o subvenție persoanelor fizice pentru achiziționarea anumitor decodoare. Cu toate acestea, nu se poate considera că producătorii de decodoare sau consumatorii au beneficiat de ajutorul de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE. Conform explicațiilor Curții, recuperarea ajutorului trebuie să fie efectuată de la destinatarii reali – în acest caz de la operatorii de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și de la operatorii de televiziune cu plată prin cablu ⁽⁶⁸⁾.

(189) În urma observațiilor efectuate în secțiunile IV.A.2 și IV.A.3 privind evaluarea existenței unui avantaj de selecție și denaturare a concurenței, Comisia este de părere că principalele avantaje ale măsurii sunt crearea unei baze a consumatorilor pentru introducerea de noi servicii digitale,

⁽⁶²⁾ A se vedea nota de subsol 24.

⁽⁶³⁾ Italia face trimitere la cauza C-75/97.

⁽⁶⁴⁾ Cauza C-169/95 *Spania c. Comisia*, Culegere 1997, p. I-135, punctul 51.

⁽⁶⁵⁾ Cauza C 5/89 *Comisia c. Germania (BUG-Alutechnik)*, Culegere 1990, p. I-3437, punctele 13 și 14.

⁽⁶⁶⁾ A se vedea nota de subsol 24.

⁽⁶⁷⁾ Cauza C-156/98 *Germania c. Comisia*, precitată (A se vedea nota de subsol 35).

⁽⁶⁸⁾ Cauza C-303/88 *Italia c. Comisie*, Culegere 1991, p. I-1433, punctul 57.

în special a activităților de program TV cu plată și creșterea numărului de consumatori ai operatorilor de cablu.

- (190) Prin urmare Comisia solicită recuperarea ajutorului de la operatorii de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și de la operatorii de televiziune cu plată prin cablu.

V.C CUANTIFICAREA AJUTORULUI CE URMEAZĂ A FI RECUPERAT

- (191) În ceea ce privește stabilirea a ceea ce trebuie recuperat de la radiodifuziuni, Comisia recunoaște că procesul de calculare exactă a sumei din resursele de stat de care destinatarii au beneficiat cu adevărat este foarte complex. Acest lucru nu se datorează numai acordării indirecte a ajutorului, prin intermediul consumatorilor, dar este de asemenea legat mai mult de echipamentul necesar pentru recepționarea serviciilor radiodifuziunilor decât de serviciile în sine.

- (192) Cu toate acestea, în conformitate cu precedentele juridice ale Curții de Justiție, nicio dispoziție a dreptului comunitar nu solicită Comisiei, în cazul ordonării recuperării ajutorului declarat incompatibil cu piața comună, să stabilească suma exactă a ajutorului ce urmează a fi recuperat. Este de ajuns ca decizia Comisiei să includă informații care permit destinatarului să calculeze personal, fără prea multă dificultate, suma ⁽⁶⁹⁾.

- (193) Prin urmare Comisia consideră că trebuie stabilite o serie de orientări privind modul de calcul al avantajului. Din punctul său de vedere, datorită caracteristicilor speciale ale acestui caz, o metodă adecvată ar fi stabilirea sumei profiturilor suplimentare derivate din noile servicii digitale și din ofertele de televiziune cu plată sau de program TV cu plată, drept rezultat al măsurii în cauză.

- (194) Se amintește faptul că în decizia de deschidere a procedurii, Comisia a invitat părțile interesate să pună la dispoziție o estimare a dimensiunii avantajului sau cel puțin să pună la dispoziție o metodă pe care Comisia să o poată parcurge în vederea calculării precise a avantajului de care s-au bucurat destinatarii. Cu toate acestea, nu au fost efectuate alte observații și numai Sky Italia a pus la dispoziție o listă a eventualelor efecte ale ajutorului, dar nu și o metodă exactă de calculare a sumei ce urmează a fi recuperată.

- (195) Comisia consideră că profiturile suplimentare pot fi estimate sub forma unei cote de profituri derivate din numărul de telespectatori suplimentari ai ofertei de program TV cu plată și ai noilor canale digitale care au rezultat din adoptarea măsurii ajutorului de stat.

- (196) Ca un prim pas, este necesară prin urmare o estimare a numărului de telespectatori suplimentari care urmăresc televiziunea cu plată terestră și cea prin cablu. Din moment ce un procent semnificativ de consumatori eligibili nu a

profitat de subvenție și din moment ce cei care au profitat au fost influențați de alte considerații decât de subvenție, numărul telespectatorilor ale căror decizii au fost afectate de subvenție nu este egal cu numărul total al telespectatorilor care au achiziționat un decodor cu ajutorul subvenției.

- (197) Stabilirea modului în care comportamentul telespectatorului a fost afectat de subvenție necesită un model de cerere a consumatorului și o estimare a importanței relative a diverselor motive ale acestei cereri. Influența prețului plătit pentru serviciile oferite de televiziunea cu plată (inclusiv echipamentul) privind alegerea telespectatorului va pune la dispoziție o mențiune a efectului subvenției.

- (198) Primul pas al analizei este definirea modelelor de alegere a consumatorilor din principalele alternative disponibile. Consumatorii din Italia de televiziune terestră digitală, în 2004 și 2005, au avut ocazia de a alege una din următoarele patru opțiuni:

- (a) de a rămâne la platforma terestră analogică și de a amâna transferul la televiziunea digitală;
- (b) de a se transfera la televiziunea digitală prin satelit, cu sau fără achiziționarea serviciilor de televiziune cu plată;
- (c) de a se transfera la televiziunea terestră digitală, cu sau fără achiziționarea serviciilor de televiziune cu plată;
- (d) de a se transfera la televiziunea prin cablu, cu sau fără achiziționarea serviciilor de televiziune cu plată.

- (199) Televiziunea cu plată pe platformele terestre, prin cablu și prin satelit reprezintă opțiuni de plată care pun la dispoziția telespectatorilor un pachet de calitate superioară. Consumatorii care nu sunt interesați de televiziunea cu plată se transferă la televiziunea digitală în principal din motive tehnice din moment ce în 2004 și 2005 oferta pentru televiziunea cu acces liber este mai bogată în modul digital decât în cel analogic, dar nu este diferită în mod substanțial. Alegerea acestor consumatori nu este afectată de subvenție și, în consecință, aceștia ar trebui excluși din calcule.

- (200) Cu toate acestea a existat un număr de consumatori interesat de pachetul de calitate superioară (televiziunea cu plată) și care a trebuit să aleagă între cei doi furnizori de televiziune terestră digitală (Mediaset, Telecom Italia), furnizorul prin satelit și Fastweb. În cazul acestor consumatori, este posibil ca subvenția să fi avut un anumit impact asupra alegerii lor.

- (201) Comisia consideră că diferența dintre ofertele puse la dispoziție de Fastweb, un terț operator, și ceilalți furnizori de televiziune cu plată va trebui luată în considerare pentru

⁽⁶⁹⁾ A se vedea, în special, cauza C-480/98 *Spania c. Comisia*, Culegere 2000, p. I-8717, punctul 25 și cauza C-415/03 *Comisia c. Grecia*, Culegere 2005, p. I-3875, punctul 39.

a estima numărul de consumatori care a ales Fastweb numai datorită subvenției.

(202) Un alt grup de consumatori care este posibil să fi fost afectați de subvenție este grupul consumatorilor marginali de televiziune cu plată, și anume persoanele cu o ușoară preferință spre pachetul de calitate superioară și care ar fi putut fi convinși să achiziționeze acest pachet prin promoții și oferte speciale. Este posibil ca subvenția să fi sporit accesul furnizorilor de televiziune terestră digitală la această cerere.

(203) De exemplu, un model discret de solicitare a opțiunii ⁽⁷⁰⁾ ar putea estima impactul diversilor factori, precum conținutul programului și prețul aferent alegerilor efectuate de diferite tipuri de consumatori. Comisia va avea nevoie de ajutorul Italiei pentru a stabili un model exact deoarece un model depinde numai de disponibilitatea și caracteristicile datelor. Prin estimarea impactului diversilor factori, precum conținutul programului și prețul aferent alegerilor diverselor tipuri de consumatori, modelul discret de solicitare a opțiunii ar putea fi folosit pentru a estima numărul de telespectatori suplimentari care aleg programul TV cu plată numai datorită subvenției și care exclud astfel din calcul cealaltă parte a consumatorilor care justifică noua cerere din 2004-2005.

(204) De îndată ce a fost efectuată o estimare a numărului de utilizatori suplimentari ai televiziunii terestre cu plată sau ai ofertelor de program TV cu plată, al doilea pas este estimarea venitului mediu pe utilizator (ARPU) pentru 2004 și 2005. Acest lucru necesită o estimare a numărului total de utilizatori de servicii de televiziune cu plată sau program TV cu plată. Prin împărțirea veniturilor totale derivate din serviciile televiziunii cu plată la numărul total de utilizatori se obține venitul mediu pe utilizator.

(205) Prin înmulțirea venitului mediu pe utilizator cu numărul estimat al utilizatorilor suplimentari se obțin veniturile suplimentare derivate din măsura de ajutor. Costurile suplimentare de furnizare a serviciilor către acești utilizatori ⁽⁷¹⁾ trebuie să fie deduse din acest număr pentru a se obține suma ce urmează a fi recuperată. Comisia se așteaptă la o scădere a costurilor suplimentare, dat fiind faptul că respectivele costuri treptate de transmisiune sunt neglijabile și că aceste costurile fixe nu ar trebui luate în calcul.

V.D PUNEREA ÎN APLICARE A DECIZIEI

(206) În conformitate cu cele declarate de Curtea Europeană de Justiție, un stat membru care întâmpină dificultăți neprevăzute sau care observă consecințe trecute cu vederea

⁽⁷⁰⁾ Modelele sunt frecvent folosite în literatura din mediul universitar pentru a evalua aspectele referitoare la alegerile consumatorilor. Multe cursuri de econometrie pentru un nivel avansat conțin o introducere în acest tip de modele. A se vedea, de exemplu, W. Greene (2000), *Econometric Analysis*, fourth ed., Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ sau G.S. Maddala, *Limited Dependent Variables and Qualitative Variables in Econometrics*, Cambridge University Press, 1983.

⁽⁷¹⁾ Adesea sunt denumite „costuri care pot fi evitate”, respectiv costuri care ar fi fost evitate în cazul în care nici un alt telespectator nu ar fi fost atras prin subvenție.

de Comisie poate semnala aceste probleme Comisiei, împreună cu propunerile de modificare adecvate. În acest caz, Comisia și statul membru în cauză trebuie să lucreze îndeaproape cu bună credință în vederea depășirii dificultăților, respectând în același timp dispozițiile din Tratatul CE ⁽⁷²⁾.

(207) Prin urmare Comisia invită Italia să prezinte Comisiei spre analiză orice problemă întâmpinată în punerea în aplicare a prezentei decizii.

(208) Prin urmare Comisia:

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Sistemul pus în aplicare în mod ilegal de către Republica Italiană în cazul operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și al operatorilor de televiziune cu plată prin cablu constituie un ajutor de stat incompatibil cu piața comună.

Articolul 2

(1) Republica Italiană ia toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutorul definit la articolul 1.

(2) Recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile dreptului național, cu condiția ca acestea să permită o punere în aplicare imediată și efectivă a deciziei. Sumele ce urmează a fi recuperate includ dobânda începând din data la care ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării acestuia.

(3) Dobânda ce urmează a fi recuperată în temeiul alineatului 2 va fi calculată în conformitate cu procedura stabilită în articolele 9 și 11 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽⁷³⁾.

Articolul 3

Republica Italiană informează Comisia în termen de două luni de la notificarea prezentei decizii cu privire la măsurile luate în vederea respectării acesteia. Va pune la dispoziție aceste informații folosind chestionarul atașat prezentei decizii.

Republica Italiană depune în aceeași perioadă de timp menționată la alineatul 1 documentele care atestă faptul că procedurile de recuperare au fost deschise împotriva beneficiarilor ajutorului incompatibil, acordat în mod ilegal.

⁽⁷²⁾ Cauza C 94/87 *Comisia c. Germania*, Culegere 1989, p. 175, punctul 9; cauza C-348/93 *Comisia c. Italia*, Culegere 1995, p. I-673, punctul 17.

⁽⁷³⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Italiene.

Adoptată la Bruxelles, 24 ianuarie 2007.

Pentru Comisie
Neelie KROES
Membru al Comisiei

ANEXĂ

Informații privind punerea în aplicarea a Deciziei C(2006) 6634 a Comisiei privind sistemul ajutorului de stat C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) – Italia: subvenție pentru decodare digitale

1. Calcularea sumei ce urmează a fi recuperată

1.1. Indicați următoarele detalii privind suma ajutorului de stat acordat în mod ilegal, pus la dispoziția destinatarului:

Data (datele) efectuării plății ⁽¹⁾	Suma la care se ridică ajutorul ⁽²⁾	Valuta	Identitatea destinatarului

⁽¹⁾ Data sau datele la care ajutorul sau rate individuale ale ajutorului au fost puse la dispoziția destinatarului (dacă măsura constă din mai multe rate și rambursări, folosiți rânduri separate).

⁽²⁾ Suma ajutorului pus la dispoziția destinatarului, sub forma brută.

Observații:

1.2. Explicați detaliat modul în care este calculată dobânda de plată pentru suma care urmează a fi recuperată.

2. Recuperarea măsurilor planificate sau deja luate

2.1. Descrieți detaliat măsurile întreprinse, cât și măsurile planificate pentru a genera o recuperare imediată și efectivă a ajutorului. Explicați, de asemenea, ce măsuri alternative din dreptul național pot determina recuperarea. Acolo unde este relevant, menționați baza legală pentru măsurile întreprinse sau planificate.

2.2. Până la ce dată se va încheia procesul de recuperare a ajutorului?

3. Recuperare deja efectuată

3.1. Indicați următoarele detalii privind ajutorul recuperat de la destinatar:

Data (datele) ⁽³⁾	Suma la care se ridică ajutorul rambursat	Valuta	Identitatea destinatarului

⁽³⁾ Data sau datele la care a fost rambursat ajutorul.

3.2. Atașați documente justificative pentru rambursările menționate în tabelul de la punctul 3.1.